D17 1 Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka LKA

Europos LIETUVIS

Nr. 11(652). 1961. III. 15 Londonas, 1961 metų, kovo mėn., 15 d. XV metai

KLAIDOS VERTINANT SOVIETUS

SOVIETŲ KARINIO PAJĖGUMO LABIRINTUOSE

Karo meno istorija žino, kad pati didžiausia taktinė klaida yra priešo neįvertinimas kaip reikiant. Reikia pasitikėti savo jėgomis, bet kartu reikia turėti omeny visas prielaidas. Mūsų spaudoje teko pastebėti straipsnių, kuriuose Sovietų karinis pajėgumas vertinamas dalinai net pagal kasdienių reikmenų pasireiškiamus trūkumus rinkoje. Tai yra didelė klaida. Sovietų karinį pajėgumą reikia matuoti kitu mastu.

Plaktukas ir šliurės karinio pajėgumo nerodo

Sovietų kariniam potencialui vertinti reikia imti svaresnius argumentus. Taip, kolchozininkas pavargsta, kol randa, sakysim, plaktuką, grąžtelį ar piūklą. Galima įsigyti tik iš vakarų atsiųstą vyrišką megztuką, odinius puskailinius, vyriškas odines pirštines, stiklo rėžtuvą. Bet sovietišku mastu visa tai yra ne gyvybinis dalykas ir tam yra pakaitalų. Tai rodo daugiau priešingą pusę: daug pramonės produktų eina į karinius rezervus, nespėjant aprūpinti taikios visuomenės paklausos. Pavyzdžiui, visojo Sov. Sąjungoje (kiek man teko buvoti) aš neradau parduodamų kailinių. Pačių paprasčiausių avinių kailių! Vidurinė Azija ir Kazachstanas išaugina milijonus avių, o jų kailiai dingsta valstybiniuose sandėliuose. Lietuvoje dabar siuvamasi kailinius, kailius išdirbant namuose (kiek kas pajėgė nuslėpti avikailį, dar nesukontroliuotą). Taigi, Sov. S-goje yra visai pagrįstas karinių pareigūnų tvirtinimas, kad jie galį šiltai aprengti visą kariuomenę mobilizacijos atveju. Vinį galima įkalti bet kokiu geležgaliu, bet raketinė technika, kaip matome, pas juos nešlubuoja. Šliurės taip pat neįeina į karinę nomenklatūrą. Žemas žmonių pragyvenimo lygis dalinai yra „sputnikų", elektroninių mašinų ir atominio ginklavimosi išdava. Tarybinė santvarka moka išpešti iš dirbančiųjų visas jėgas už pusgrašį, čia pat aiškinama, kad jiems suteikusi auksinį gyvenimą. Štai paskutinių dviejų metų bėgyje kai kurie kolchozai šiek tiek pakilo; tai pastebėjęs ck nutarė parduoti visus valstybinius traktorius kolchozams. Vėl sulenkė kolchozininkas nugarą sumokėti valstybei „skolą", o už tai jam ačiū pasakiusi raketa parodė uodegą ir skrenda į Venerą.

Kodėl Sovietai vengia karo, bet vengia ir taikos?

Kai kas iš mūsų mano, kad Chruščiovas, jausdamas savo persvarą, būtų jau seniai suraitęs vakarus. Ne, netiesa! Chruščiovui tai dar nepatogu. Jis neįsitikinęs savo persvara dabar, bet įsitikinęs, kad ją ilgainiui turėsiąs. Chruščiovui galima primesti viską, bet tik ne kvailumą. Jis supranta, kad šiuolaikinis karas tai Žemės katastrofa. Jo tikslas laimėti laiko, per kurį jo baudžiauninkai pastatytų jo galią, kurios persvarą besąlygiškai pripažintų Vakarai ir jam paklustų. Štai kodėl jis vengia ir karo ir taikos.

Paslėpta kariuomenė ir nauja strategija

Tiesa, nusiginklavimą Chruščiovas demonstruoja patvarkymu sumažinti savo ginkluotųjų pajėgų asmeninės sudėties skaičių, atsisakymu naudotis karinėmis bazėmis užsieny, kaip Charbino (Kinija) ir Porkalla-Uddo (Suomija). Kas čia yra paslėpta? Ryšium su kariuomenės skaičiaus sumažinimu, įvestos naujos uniformos „darbo batalijonams", kuriems nuimti antpečiai ir jie viešai neįskaitomi į kariuomenės skaičių, nors tarnauja tokiais pat kariniais pagrindais, tik su tuo skirtumu, kad didesnę laiko dalį praleidžia prie inžinerinių statybų. Bet jie vis tiek yra kariuomenė. Neįskaitoma į bendrą skaičių karinių objektų apsauga. Pagaliau turėkime omeny tai, kad šiuolaikinis karas savo specifika visai nepanašus į praėjusius. Karas bus vedamas pasinaudojant iš anksto paruoštomis pozicijomis, t.y. raketinėmis bazėmis, o tiesioginė fronto linija, reikia manyti, bus arba pastovi, arba visai neaiški tol, kol priešininko vidaus funkcijos bus paralyžuotos. Armijos kovingumą sudaro ne žmonių masė, o technika. Reikia pastebėti, kad Sovietų bazės yra išmėtytos stepių ir tundrų platybėse toli nuo pramonės centrų. Vadinasi, vienus išvedus iš rikiuotės, nenukentės kiti. Štai kokia dviguba nauda perkelti Porkalla-Uddo ir Charbino bazes į Sibirą: ir bazė paslėpta, ir propagandai patogu. Nuotolis nuo šių bazių iki jų taikinių, turint omeny šiuolaikinę techniką, turi beveik nulio reikšmę. Tą patį, tiesa, daro ir Vakarai, norėdami išsklaidyti savo bazes toliau nuo pramonės, bet tada jas tenka įkurdinti kitose valstybėse, o tai labai nepatogu propagandos atžvilgiu.

Kaip atrodo sovietinė armija

Vakarus Sovietai vadina militaristais, karo kurstytojais. Faktiškai tai — akiplėšiškumas. Karo tarnybai tinkami vyrai Sov. S-goje šalia paso nešiojasi ir karinį bilietą, kuriuo jis atžymėtas kurio nors „vojenkomato" įskaitoje. Du kartu per metus daromi nedideli (apylinkių mastu) patikrinimai kaip ir mobilizacijos atveju. Transporto priemonės, pradedant triviečiais motociklais, visos „vojenkomatų" įskaitoj, ir kasmet rajonų mastu daroma mokomoji auto mobilizacija (gal kai kas nesupras tikslo; karo atveju tiek kolchozai, tiek privatūs lengvų auto mašinų savininkai turės pasakyti „adieu" ir pamojuoti ranka savo „pobiedoms" ir „zizams"). Atitarnavusius atsarginius Sovietai šaukia kas trys-penki metai trijų mėnesių pakartojimui. Jei kas dėl ligos ar kitų priežasčių lieka netarnavęs, tai vėliau nors tą „trimėnesinį" privalo atlikti. Kiekvienas rajonas turi LDAALR (Laisvanoriška Draugija Armijai, Aviacijai, Laivynui Remti), kuri veikia prie „vojenkomato" su apmokamais darbuotojais karinei propagandai gyventojų tarpe vesti.

Karo tarnybos laikas — 3 metai (aviacijai — 4, jūrų laivynui —5). Galima pridėti, kad ir įprastiniais ginklais ginkluoti daliniai apmokomi gerai paruoštų specialistų. Koviniai statutai pataisyti pagal praeito karo patyrimą. Patys naujausieji ginklai patobulinti iš Vengrijos įvykių patirties kovinėse sąlygose. Galima būtų pakalbėti apie drausmę, bet jau iš to galima spręsti: už pusę valandos sauvališką pasišalinimą iš dalinio teritorijos baudžiama 2 metus kalėjimo. Užsieny dislokuojamų dalinių kariai (ir jaunesni karininkai) net jokio leidimo negauna išeiti laisvalaikiui iš dalinio teritorijos. Jie taip įbaugin ti „šnipais" ir kitais baubais, kaip temoka tik Sovietų politrukai.

Kai dėl Sovietų armijos karių moralinių nuotaikų, reikia taip pat daryti „nuolaidų". Nematau nieko nuostabaus, kad Sovietai per 40 metų išsiaugino daug fanatikų. Žinoma, tai beveik lygu japoniškam „charakiri", bet taip yra. Pačių sovietų, tikriau rusų, kariai tik maža dalis galvoja apie atsisukimą prieš savo vadus. Kai kas iš jų ne todėl, kad būtų fanatikai, o todėl, jog yra įsitikinę, kad karo pralaimėjimo atveju netektų suverenumo.

Ne dėl karinio silpnumo Sovietai vengia karo

Vadinamosios „demokratinės respublikos" yra iš tikrųjų silpnoji Sovietų vieta, bet ne lemianti. Dėl pabaltiečių ar Lenkijos, Vengrijos ir kitų „demokr. respublikų", aišku savaime, jomis Sovietai nepasitiki ir vilčių nededa. Juk Rapackio planas įjungti visas „demokr. respublikas" ir visą vidurio Europą į atomino ginklo neturinčią zoną buvo Chruščiovo pašnibždėtas, turint omeny, kad, šiaip ar taip, toms „demokratinėms respublikoms" atomo duoti negalima.

Tuo tarpu Sovietai kur kas daugiau tikisi iš Kubos, Kongo ar panašiais pavyzdžiais kišamų pleištų, kaip iš karo. Kuri tauta komunizmo ragavo, jo jau daugiau nenorėtų, bet juk ne nuo jų priklauso. O kurie nežino, kas per „delikatesas" yra komunizmas, tai čia vienur, čia kitur leidžiasi apgaunami. Maskva šitai išnaudoja ir daug atsiekia be karo. Bet tai nereiškia, kad ji yra kariškai nestipri. Kol ji laimi be betarpiško karo, tol ji rizikingo karo vengia ir vengs, nors būtų ir pati stipriausia galybė.

Kazys Jurgaitis — (ELI)

LIETUVA ITALŲ LŪPOSE

(SPECIALUS PRANEŠIMAS IŠ ROMOS)

Iškilmingas 725 metų nuo Lietuvos suvienijimo, užbaigto Mindaugo 1236 metais, ir 43 m. nuo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo minėjimas Romoje vasario 19 d., suruoštas PLB Italijos Krašto Valdybos ir jos energingo pirm. kun. A. Mincevičiaus pastangomis, praėjo su dideliu pasisekimu. Neperdėsim sakydami, kad joks minėjimas lig šiol nebuvo radęs tokio plataus atgarsio Italijos visuomenėje ir spaudoje. Maskvos radijas jam suniekinti ir apkaltinti Italijos vyriausybei bei ministeriui Martino paskyrė net kelias transliacijas, o ‚Izvestija' vasario 22 d. atsispausdino piktą straipsnį.

PAMALDOS UŽ LIETUVĄ

Minėjimas įvyko puošniose Sant' Angela Merici Instituto patalpose centrinėje miesto dalyje. Šv. Mišias atlaikė senas ir nuoširdus lietuvių tautos draugas kardinolas G. Pizzardo, pasakydamas progai pritaikytą pamokslą. Pradžioje jis perdavė susirinkusiems šitokią Šv. Tėvo Jono XXIII sveikinimo telegramą:

— Tėviškai priimdamas Lietuvių Bendruomenės Italijoje narių meilės ir ištikimybės pareiškimą, Šventasis Tėvas maldauja globos mylimiausiems sūnums, ragindamas juos ištverti nuolatinėje maldoje ir suteikdamas visiems dvasią stiprinantį apaštališkąjį palaiminimą. — Kardinolas Tardini.

Jo Eminencija pamokslo pradžioje priminė, kad ‚Nuo pat savo įkūrimo Bažnyčia visuomet įrodė savo Išganytojui Jėzui Kristui ištikimumą ašaromis, kančiomis ir krauju: vyrai ir moterys, aukštos kilmės ir eiliniai žmoneliai, nemokyti ir mokyti, tikėdami dievišku pažadu ir būdami tikri, kad peržengus nakties bei mirties slenkstį, juos sutiks tobulesnio ir laimingesnio gyvenimo bei šviesos pasaulis, negu ši ašarų pakalnė.

Taip pat ir lietuvių tauta, kuri įrašė nevieną garbingą puslapį į Bažnyčios istoriją ir kuri jau 20 metų kenčia, kovoja ir meldžiasi, kad liktų ištikima Kristui, įrodo, kad ji ir šiandieną yra verta didingos savo praeities, nes juo didesnis yra religinis persekiojimas, juo tvirtesnis ir ištvermingesnis yra jos pasipriešinimas.

— Brangūs lietuviai — tęsė toliau kardinolas — yra paguoda konstatuoti, kad ir Romoje, Krikščionybės centre, randate didelių simpatijų, uolaus ir pastovaus Lietuvių Bendruomenės ir ELTA-Press darbo dėka. Ši paskutinė nepraleidžia progos išvienos pusės išryškinti, kiek nežmoniškumo yra paaštrėjusiame sovietiniame persekiojime, iš antros pabrėždama, kiek yra naudinga ramiam ir taikiam sugyvenimui bei ekonominei pažangai žmogaus gyvybės ir religinės laisvės gerbimas. Ji taip pat paskyrė specialų vasario mėn. numerį paminėti 725 metų nuo Lietuvos suvienijimo, atlikto karaliaus Mindaugo 1236 m., ir 43 m. nuo Nepriklausomybės atkūrimo 1918 m. vasario 16 d. Vilniuje.

Nėra abejonės, kad šis nenuilstamas ir išmintingas ELTA-Press darbas ginant dvasines ir kultūrines Jūsų Tautos vertybes randa dėkingumo tarp gausių jūsų tautiečių Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Jie irgi ten neseniai turėjo paguodos matyti išrinktą į Aukščiausiąją Valstybės vietą senatorių Kennedy, kuris visuomet yra gynęs lietuvių tautos teises į savo laisvę ir nepriklausomybę'.

Kardinolas pacitavo JAV prezidento žodžius, liečiančius Lietuvos laisvės reikalą, ir jo įsitikinimą, kad gal jau netolimoje ateityje Lietuva vėl iš naujo stos laisvų tautų tarpe.

Šv. Kazimiero Kolegijos choras pamaldų metu jautriai ir galingai giedojo giesmes, sukurtas pavergtoje Lietuvoje ir nesenai pasiekusias laisvąjį pasaulį.

OFICIALIOJI MINĖJIMO DALIS

Po pamaldų puikiai išpuoštoje Lietuvos Valstybės simboliais salėje, Vatikano ir Italijos vėliavomis, PLB Italijos Krašto Vbos pirm. kun. V. Mincevičius, pasveikinęs kelis šimtus garbingų svečių ir lietuvius, pabrėžė lietuvių tautos teises į laisvę ir lietuvių ryžtą kovoti ligi galutinės pergalės bei priminė jų pareigą savajai Tėvynei nelaimėje. Po pirmininko žodžio buvo sugiedotas Lietuvos himnas.

Toliau sekė J.E. Prof. Gaetano Martino, Specialios Italijos Delegacijos Jungtinėse Tautose pirmininko, buvusio Italijos Užs. Reikalų ministerio, Parlamento Vicepirmininko, Liberalų Partijos Centro Komiteto nario, Messinos Universiteto rektoriaus kalba, sukėlusi didelio susidomėjimo ir entuziazmo.

Entuziastingi plojimai baigė svarbią ir lietuviams tokią palankią kalbą. Pirmininkas, nuoširdžiai padėkojęs, pareiškė prašymą Martino, kad jis Jungtinėse Tautose priverstų Chruščiovą nusimauti ir kitą batą, nes tautų laisvės reikalas yra toks svarbus ir šventas, kad jų pavergėjai tegali apie jį kalbėti tik be batų!

Toliau Bendruomenės pirmininkas perskaitė gautuosius sveikinimus, tarp kurių Kardinolų: Traglia, Ferretto ir Confalonieri; Arkivyskupų: Samorė, Dell'Acque, Bučko, ukrainiečių Apaštališkojo Vizitatoriaus, O'Connor ir eilės kitų aukštų dvasiškių.

Sveikinimo raštai ir telegramos buvo gautos: iš Valst. Balanso ministerio, buvusio min. pirmininko, G. Pella; iš Karo min. G. Andreotti; iš Ryšių su Parlamentu min. Codacci Pisanelli; iš Švietimo ministerio G. Boco; iš Susisiekimo min. G. Spataro; iš Teisingumo min. Gonella; iš min. be portfelio G. Pastore; iš Valstybės pasekretorių prie Ministerių Tarybos: Delle Fave ir Tozzi Condivi; iš Vidaus Reikalų min. L. Scalfaro; iš Švietimo min. Maria Badaloni; iš Teisingumo V. min. Dominedo; iš Užsienių Reikalų V. min. C. Russo.

Be šių sveikino dar buvę ministeriai: sen. Braccesi, sen. Medici, sen. De Caro, sen. Cingolani; senatoriai: Azara, Lepore, Lando, Ferretti, Menghi, Ciasca, Messeri.

Buvę ministeriai parlamentarai: Brusasca, Guidi Cingolani, Tupini, Togni ir kiti. Parlamentarai: Dal Canton, Montini, Lucifero, Berry, Bonomi ir kiti.

Tarp kitų aukštų sveikintojų pažymėtini: Olandijos ir Vokietijos ambasadoriai; Maltos Ordino ministeris prie Šv. Sosto grafas Pecci; buvęs Italijos ministeris Lietuvai baronas Di Giura; Italijos maršalas Bastico; Italijos Kr. Dem. partijos V. pir-

(Nukelta į 4 psl.)

Septynios DIENOS

CHRUŠČIOVO PAŽADAS VOKIEČIAMS

Pagal V. Vokietijos ir Sov. Sąjungos susitarimą turi būti leista iš Sov. Sąjungos išvažiuoti visiems Vokietijos piliečiams. Bet nuo 1958 m. grįžo į Vokietiją tik apie 14.000, ir šiuo metu grąžinimas yra beveik sustojęs. O vokiečių Sov. Sąjungoje yra dar apie 100.000, iš jų vien Klaipėdos krašte apie 12.000.

Chruščiovas pažadėjo pagreitinti grąžinimą.

RYTŲ VOKIETIJOS DIKTATORIUS

Rytų Vokietiją valdąs Ulbrichtas iš savo valstybės tarybos gavo dar daugiau teisių, ir dabar yra jau tikras diktatorius, pasiėmęs į savo rankas vykdomąją valdžią.

ATSISAKĖ ATŠAUKTI

Britų vyriausybė reikalavo, kad Sovietų vyriausybė atšauktų savo spaudoje paskelbtąją ir dar užsieniuose paskleistąją žinią, kad D. Britanija norinti padaryti įtakos Afrikos kraštų prof. sąjungoms, nes tai yra melas.

Sovietai pareiškė, kad britai neturi teisės diktuoti, ką turi rašyti ‚laisva' Sovietų spauda.

PARAMA BUVUSIOMS KOLONIJOMS

Prancūzija pažadėjo remti Dramblio Kaulo Krantą, Nigerį, Dahomey ir Valtą, buvusias prancūzų kolonijas, nors jos atsisakė būti Prancūzijos tautų bendruomenėje ir sudarė savo federaciją.

KEIČIASI NUOMONĖ

Maskva skelbia, kad į J. Tautų visumos susirinkimą atvažiuos ne Chruščiovas, o Gromyko.

‚Izvestijos' ta proga rašo, kad Sovietai jau nusivylė prez. Kennedžiu. Jiems paaiškėję, kad Vašingtonas jau ‚įprato smirdėti generolo Eisenhowerio tvartų smarve'.

BRITŲ KARALIJOS SUVAŽIAVIMAS

Londone vyksta Britų karalijos kraštų ministerių pirmininkų suvažiavimas.

MARKĖ PABRANGO

Norėdami padėti Amerikai susitvarkyti su doleriu, vokiečiai pabrangino savo markę.

Olandai savąją valiutą taip pat pabrangina, bet kitais sumetimais: kaip vokiečių kaimynai, prekiaujantieji su jais.

BOLŠEVIKŲ PARAMA

Nuo 1953 m. iki 1960 m. vidurio bolševikų kraštai, įskaitant Kiniją, yra davę ūkiškai atsilikusiems kraštams apie 3 milijardus dolerių plėsti pramonei.

Daugiausia gavo Indija — 810.500.000 dolerių.

DINGO RAKETA

Rusų į Venerą paleistoji raketa, pasirodo, buvo toli gražu pasiryžusi patekti ne į taikinį.

Bet dabar jos nebepagauna jau net geriausias britų teleskopas. Vadinas, raketa bus dingusi.

EHRENBURGAS APIE PASTERNAKĄ

‚Novaja žizn' žurnale Sovietų rašytojas Ehrenburgas parašė straipsnį apie Pasternaką. Straipsnyje jis reiškia nuomonę, kad Pasternakas savo romanu ‚Dr. Živago' nebus norėjęs padaryti kokios nors žalos savo kraštui.

44 UŽMUŠTI

Gen. Mobutu kariniai daliniai nužudė 44 civilius Konge, atsikeršydami už 3 nužudytus karius.

DR. ADENAUERIS AMERIKON

Prez. Kennedy pranešė, kad V. Vokietijos kancleris Dr. K. Adenaueris priėmė kvietimą apsilankyti Vašingtone balandžio 12-13 d.

PASAULYJĖ

— Pietų Japonijoje kasyklose kilo gaisras, ir manoma, kad žuvo 72 darbininkai.

— Prancūzų policija surankiojo visus nusikaltėlius, kurie buvo pavogę turtuolio Peugeot sūnų ir už grąžinimą paėmė pinigus.

— Vasario mėn. Amerikoje buvo bedarbių 5.705.000.

— Čikagą palietusi audra užmušė 1, sužeidė 93.

— Kubos pabėgėliai ruošiasi sudaryti savo vyriausybę.

— Du austrai vienkojai, pasinaudodami specialiomis lazdomis, įlipo į aukščiausią (19.565 pėdų) Afrikos kalną Kilimandžiaro.

— Daugumas britų laikraščių pakelia kainas.

— Prez. Kennedy oficialiai parėmė įstatymą, pagal kurį buvusiam prez. Eisenhoweriui būtų leista iki gyvenimo galo nešioti penkias generolo žvaigždes antpečiuose.

— Pietų Afrikos min. pirm. Dr. Verwoerd važiuoja į V. Vokietiją užmegzti ryšių su Europos Bendrąja Rinka.

— Jugoslavijos Tito nuskrido į Ghaną.

— D. Britanija paprašė suteikti žinių apie 3 Hong Kongo policininkus, kurie kaip tikimasi, yra Kinijoje.

— D. Britanijoje, Jorkšire, sustreikavo angliakasiai.

— Japonijoje buvo žemės drebėjimas.

— Japonai areštavo 2.022 savo gangsterius.

— Japonai 1960 m. pastatė 649 laivus, iš viso 731.656 tonas, o britai 259 laivus (1.331.491 ton).

RUOŠIASI KARUI

(E) DPA žiniomis, Olandijoje jau esą atspausdintos maisto kortelės tam atvejui, jei staiga kiltų karas ir būtų reikalinga produktus racionuoti.

NAUJAS GINKLAS

(E) Švedai išrado naują ginklą prieš povandeninius laivus. Tai povandeninė raketa, kuri gali taikliai pasiekti kiekvieną besiartinantį povandeninį laivą.

SPAUDOS APSIJUNGIMAS

Po ilgų derybų Daily Mirror savininkai perėmė žurnalų leidyklą Odham Press.

Tas susijungimas sukėlė nerimo, nes dabar vienose rankose atsidūrė apie 70 mil. vertės spaudos.

POWERS SĖDI KARTU SU LIETUVIU

Amerikiečių lakūnas Powers, kurio lėktuvą U-2 rusai numušė ir kuris buvo nuteistas kaip šnipas, sėdi kalėjime kartu su kažkokiu lietuviu ir gamina vokus.

Tokias žinias iš Powers tėvo gau namųjų laiškų surinko „Sunday Express" Londone bendradarbis.

MIGLOTAS RYTAS

Dar praeitais metais čikagiškis Lietuviškos Knygos Klubas išleido Ramono apysakų rinkinį MIGLOTAS RYTAS, kurį sudaro trys dalykai (Miglotas rytas, Šalti vandenys ir Raudona skarelė).

V. Ramonas ne dažnai paleidžia į pasaulį po knygą. Pasireiškęs Lietuvoje novelių rinkiniu ‚Dailininkas Rauba', jis paskui tik vokiečių okupacijos metu paleido laikraščio atkarpoje romaną ‚Dulkės raudonam saulėlydy', kuris atskira knyga buvo išleistas tik tremtyje.

Bet tremtyje pasirodė jo romanas ‚Kryžiai', kuris neabejotinai yra didelis mūsų literatūros laimėjimas (be kita ko, romanas išverstas į anglų kalbą ir išleistas ‚Lietuvių Dienų' leidyklos). Čia rašytojas pasireiškė visu savo pasakotojo talentu, sugebėjimu vaizduoti žmogų, pajėgumu naudotis vaizdinga kalba piešti vaizdui, dialogo meistriškumu.

Tiesa, knyga buvo sukėlusi nemaža ginčų, bet tie ginčai buvo daugiau ne literatūrinio, o politinio, pasaulėžiūrinio pobūdžio. Turint galvoje, kad antrasis Ramono romanas — ‚Dulkės raudonam saulėlydy' — buvo parašytas dar prieš ‚Kryžius', nors atskirai ir vėliau išleistas, reikia sakyti, kad ‚Kryžiai' kaip tik ir buvo jo kūrybos viršūnė.

Šia naująja knyga rašytojas yra vėl grįžęs į mažesnius dalykus ir kartu į tą pačią Suvalkijos - Sūduvos žemę, kuri vaizduojama ‚Kryžiuose'. Žemė, kaip žemė, gal ji ir nekuo skiriasi nuo kitų Lietuvos vietų. Svarbiausia, be abejo, yra žmogus. O žmonės jo, tur būt, ir bus išskirtinai būdingi suvalkiečiai. Ramono abiejuose romanuose, atrodo, visa jėga yra prasiveržęs į viršų kaip tik neigiamasis žmogus, kurį ten atstovauja stambus ūkininkas ar kryžkelėse atsidūręs turtėjąs inteligentas. Teigiamieji lietuviai tuose romanuose yra daugiau tarytum tam, kad šiek tiek sušildytų, atsvertų aną neigiamųjų asmenų kietumą.

Šioj knygoj rašytojas taip pat mums pristato vėl kaimą su jo žmonėmis — ūkininkais, samdiniais, kampininkais. Svarbiausia, kad žmonės ir vėl nauji.

Visose trijose apysakose vaizduojama vis susipainiojusi meilė (pati glausčiausio ji iš tų trijų istorijų perspausdinama dabar ‚Europos Lietuvyje').

MIGLOTAS RYTAS yra istorija ūkininko žemėje stovėjusios senos Trobelės, kuri bus kalta, kad ūkininko Varnagirio ir kampininkės Rūškienės-Žaliaduonienės gyvenimas pakrypo ta, o ne kita linkme. Neryžtingasis Varnagiris, įsileidęs trobelėn Rūškienę, pamažu pradėjo justi jai šilumą širdyje. Gal dėl to jis nepasiryžo dar vienam žingsniui, kad jo piršlio akys krypo kitur. Per tą piršlį, tiesa, jis gavo į žmonas ūkininko dukterį, taigi iš turtinių santykių žiūrint sau lygią, bet kartu jo gyvenime įvykęs pasikeitimas išbloškė jį iš kasdienybės vėžių. Kas iš to, kad turtais ir lygi, bet neištikima. Jis vis tiek tebelinksta į našlę, nors ir ši per tą laiką suspėjo antrą kartą ištekėti.

Istorija tam tikra prasme gana panaši į Žemaitės Petro Kurmelio istoriją. Tasai pats vyriausiojo veikėjo neryžtingumas pa sipriešinti senai turtinių prietarų tradicijai ir eiti ten, kur širdis traukia. Bet toksai esmės, pagrindinės minties panašumas toli gražu nesako, kad Ramonas ką nors kartotų ar tęstų. Jo istorija visiškai nauja, nepriklausomybinė, visiškai kitaip papasakota, ir patsai Kurmelio atitikmuo, tasai Varnagiris, kitoks yra žmogus. Abi apysakas, be abejo, skiria kelių dešimtų metų laiko tarpas. Įdomu tiek, kad patsai tradicinis tas prietaras kaip buvo Žemaitės laikais, taip išliko gyvas ir kol Ramonas jį iš naujo iškėlė.

Su visu būreliu baisiai įdomių žmonių susitinkame ‚Šalti vandenys' apysakoje. Čia ir ta gyvenimo nemaža mokyta ir pilna savitos išminties Darata, čia ir mamos su tėčiais, čia lietuviški kareiviai, dar ir šis ir tas, o tarp jų visų, lyg kokia karalaitė, ta Uršulė, kurią autorius pristato mums nuo pat jos vaikystės iki pirmosios meilės.

Su pačia mažiausia rinkinio apysaka — ‚Raudona skarelė' — laikraščio skaitytojai jau patys suėjo į pažintis. Tai kartu ir pati gal žiauriausia istorija iš visų trijų. Kas mėgsta, kad gyvenimas literatūroje būtų ypač švelnus ar net pasaldintas, rašytojui galės ir priekaištą padaryti, kad jis šitaip mirtinai nutraukia visą idiliją. O kas tokių saldybių netrokšta, paskaitęs šią apysaką turės progos ir susimąstyti dėl to, kaip kartais žiauriai žmogus įžeidžia žmogų ir kaip žiauriai būna atsikeršijama. Ati dedant į šalį tokius svarstymus, žiūrint vien tik literatūriškai, tasai Miko žuvimo sąskambis pabaigoje pačią apysaką sunovelina ir suteikia jai, ko kiekvienas novelistas trokšta: tokią nesitikėtai stiprią pabaigą ir kartu tokią natūralią.

P. Anučionis

DVIDEŠIMT ANTRASIS

Turime jau rankose vėl naują Lietuvių Enciklopedijos tomą — dvidešimt antrąjį, skirtąjį daliai P raidės (pradedant Pareiškimas ir baigiant Piny), redaguotą Dr. J. Girniaus, o išleistą, kaip ir visada, Juozo Kapočiaus leidyklos.

Ką skaitytojas ras šiame tome?

Be abejo, pats aktualiausias straipsnis yra apie partizanus, rašytas net kelių autorių. Patys įdomiausi ir neenciklopediniam skaitytojui tie duomenys, kuriuos čia pateikė K. Ališauskas apie 1919-20 metų laisvės kovų partizanus Lietuvoje, o ypač J. Brazaičio apie partizanus antrosios Sovietų okupacijos metu, kada žuvo apie 50.000. Tai kruvini duomenys kovos, kurioje daug buvo, daug žuvo, o, deja, tos didvyriškos pasipriešinimo kovos pasaulis kaip ir nepamatė. Lietuviui nesusipažinti su tos kovos istorija būtų, tur būt, gėda.

Stambesnių lietuviškų dalykų, kurie labiausiai patraukia skaitytojo dėmesį, šiame tome taip pat nemaža. Pirmiausia—Paryžius. Lietuvių gyvos veiklos jame plačią istoriją ir ten pasireiškusių ar buvojusių lietuvių kruopštų sąrašą yra pateikęs St. Bačkis nuo pat 1831 m. sukilimo iki šiai dienai. Paryžiuje įvykusios pirmosios lietuvių parodos istoriją duoda A. Mažiulis. Iš to paties A. Mažiulio parašytojo straipsnelio apie pasagas net ir arklių niekad nekaustęs sužinos, kad senovės lietuviai senovėje didžius žygius atlikdavo stiprianagiais nekaustytais žemaitukais, o apskritai pasaga kalama, jei maža — 6-7 vinimis, o didesnės 8-10. Ką mūsų krašte reiškia prie kryžiaus prikalta pasaga, tai daugeliui mūsų bus naujiena.

Apie pasakas rašo J. Balys ir A. Čipkus, pirmasis pateikdamas mokslinę pasakų tyrimo apžvalgą ir lietuviškų pasakų rinkimo istoriją, o antrasis — literatūrinės pasaulinės ir lietuviškos pasakos apžvalgą (A. Čipkus rašo ir apie pasakėčią).

Pasaulinių karų plačią istoriją, ypač kiek tai visada būna susiję su Lietuva, yra parašęs St. Raštikis, apie Pasaulio Lietuvių Bendruomenę — St. Barzdukas, apie Pirmąjį Pasaulio Lietuvių Kongresą ir Pasaulio Lietuvių Sąjungą — R. Skipitis.

Pasėdis, be abejo, niekam mūsų šiandien jau nebežinomas žodis, o prof. Z. Ivinskis Enciklopedijoje prirašė apie jį daugiau skilties. Pasirodo, tai buvo žinoma Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos anais senais laikais, kai Lietuvą valdė didieji kunigaikščiai. Tai reiškė pareigūno sustojimą pas ūkininkus, renkant duokles.

Su pasienio policijos istorija ir iš viso su pasienio klausimu supažindina B. Kviklys. A.J. Stiklorius ir J. Kajeckas duoda sąrašą Lietuvos atstovybių užsieniuose su jų personalo pasikeitimais, o Z. Ivinskis aptaria senųjų laikų pasiuntinį.

Pastotę, dar žinomą ir nepriklausomybės laikais, apžvelgia A. Mažiulis. Jos istorija, pasirodo, siekia net XIV amžių, kai lietuviai būdavo įpareigojami su arkliu, vežimu ir maistu prisistatyti vežti pilims medžiagą, važiuoti kelių taisyti ir t.t.

Pasvalio taika reiškė galą ginčui tarp Lietuvos ir Livonijos (ji pasirašyta 1557 m.). Iki tol Lietuva kišosi į Livonijos reikalus, rūpindamasi, kad ten neįsistiprintų Maskva. Kaip viskas vyko iki Pasvalio taikos sutarties pasirašymo ir kas sutartyje numatyta rašo S. Sužiedėlis.

Apie Pasvalį rašo net du autoriai — A. Bendorius ir P. Jatulis. Dar čia gal kai kas skaitytojų bus kilę iš tokių smulkesnių vietų, kaip Pastovis, Pašaminė, Pašiaušė, Pašilė, vietų, kurių vienos buvo mažiau garsios Lietuvos istorijoje, o kitos turtingos atsimintinais reikšmingais įvykiais.

Skaitydami apie paštą, sustoję ties pašto ženklu, oro pašto pradžia, nukreipiame tuojau į Lietuvos pašto istoriją. Net kariuomenei statomoji gurguolė savo metu, pasirodo, buvo vadinama paštu ir taip įrašyta net Lietuvos statute.

Dveji Pašušviai šiaip jau atrodo niekada ir negirdėti, o vienuose jų (Grinkiškio valsč.) būta žymaus kalvinistų centro, o kitas (Krakių valsč.) savo senais kapinynais yra davęs apsčiai medžiagos Lietuvos praeitį besistengiantiems atpažinti archeologams.

Lietuvišką patarlę, joje reiškiamąsias pažiūras, kaip ši tautosakos rūšis buvo kuriama, mūsų patarlių santykius su kitų tautų tokiais posakiais ir jų rinkinius aptaria Dr. J. Balys.

Tie visi dalykai yra suminimi čia tik iš šio tomo pirmojo trečdalio. O toliau, va, Paukščiai, Paulauskai, pavasarininkai, pavietas, pavieto teismai, Pažaislis, gen. Pečiulionis, Marija Pečkauskaitė-Šatrijos Ragana, Pedagoginis, Lituanistinis Institutai, Pelesa, perkalas, perkūnas, perversmas, pėstija, Gabrielė Petkevičiūtė-Bitė, Petkevičiai, Petraičiai, Petrapilio lietuviai, Petrauskai, Petravičiai, Petro ir Povilo bažnyčia, Petruitis, Petruliai, Philadelphijos lietuviai, Pienocentras, Pietaris, Pijorai, Pilėnai, piliakalnis, pilis su priklausiniais, Pilviškiai ir kt.

Vadinas, gavome vėl didelį indėlį į savo kultūros lobyną.

K. Abr.

PATYČIOS, išjuokimas, bausmės rūšis arba bausminis priedas. Paprastai viešas p. suruošia kaimo vyrai išsilenkusiam iš įprastinės gyvenimo tvarkos, pvz., vagišių su visais vogtais daiktais varinėja po savo ar kitus kaimus, o paskui nuvaro į klojimą, kur jau ‚moko', kad svetimas daiktas yra tikrai svetimas. Lankuonis varinėdavo sijonu apsegę. Girtuoklį vyrą kartais įkišę į maišą atiduodavo kaimo moterims lupti, o šiaip nedraugišką kaimo žmogų slapta sugavę įkišdavo į maišą ir pamesdavo pelkėje, srutyne. Laukus važinėjančiam kaimynui kasdavo slaptus griovius, į kurį įvažiavus šiam lūždavo vežimas ar reikėdavo šauktis kaimynų pagalbos, kuri baigdavosi vieša p., už kurią dar reikėdavo vaišinti (tokios vaišės vėl tapdavo tikros p. vaišės). Sugauti padaužos patyčininkai paprastai baudžiami p.: turi ką nors nemalonu išvalyti, pvz., visos kūdros dumblą, viso kaimo dūmtraukius; degutininkas nuogai išrengiamas ir išdegutuojamas, o paskui aprengtas turi savo darbo pėdsakus panaikinti (nuskusti, nuplauti). Visos kaimo suruoštos p. buvo laikomos viena iš sunkiųjų kaimo bausmių, kurių vienų turį užtekti nusikaltėliams atgrasyti.

A. Mž.

(Iš Lietuvių Enciklopedijos XXII tomo).

SUGRIAUTI TILTAI

Gavėninis dvasios susitelkimas, rekolekcijos, Atpirkėjo kančios apmąstymas, privaloma velykinė išpažintis ir komunija siekia krikščionį pakelti šviesesniam, nuopelningesniam laikiniam ir antlaikiniam gyvenmui. Tobulėjimui, pažangai neužtenka atsisakyti blogio, bet būtina daryti gera. Dieviškasis Mokytojas yra perspėjęs: ‚Kas nerenka su manim, tas barsto' (Šv. Luk. XI, 23).

Besiruošdami išpažinčiai aiškiau pamatome, ar renkame gėrio grūdus su Kristumi, ar, priešingai, juos pražūtingai barstome. Gera išpažintis ar atgailos sakramentas duoda naujų jėgų, kad uoliau rinktume su Kristumi.

Atgaila arba pasitaisymas yra gyvybinės reikšmės. Jėzus nejuokavo tardamas: ‚Jei atgailos nedarysite, visi pražūsite' (Šv. Luk. XIII, 15). Kai sklaidome Šventraščio lapus, dažnai pastebime mintį, jog dieviškojo įstatymo paniekinimas ar užmiršimas užtraukia nelaimes asmeniui arba visai tautai, o tie, kurie atgailoja, pasitaiso, tiems, Dievas parodo gausų gailestingumą. Štai, antroje Ezdro knygoje randame: , Mūsų karaliai, mūsų kunigaikščiai, mūsų kunigai ir mūsų tėvai nevykdė tavo įsakymo ir nežiūrėjo tavo paliepimų ir tavo liudijimų, kuriais tu išreiškei jiems savo valią. Ir nors jie buvo savo karalystėje, turėjo daug tavo gerumo, kurį esi jiems davęs, ir plačiausią ir riebią žemę, tačiau netarnavo tau ir nesugrįžo nuo savo pikčiausių palinkimų. Štai šiandien mes patys esame vergai, o taip pat žemė,kurią davei mūsų tėvams... Jos vaisiai daugėja karaliams, kuriuos pastatei mums dėl mūsų nuodėmių, ir jie viešpatauja ant mūsų, ... ir mes esame dideliame sielvarte' (2 Ezdro IX, 34-37). Trečioje gi Karalių knygoje skaitome: ‚Jei jie tau nusidės (nes nėra žmogaus, kuris nenusidėtų), ir susirūstinęs tu paduosi juos jųjų priešams ir belaisviais bus nuvesti į priešų žemę toli ar arti, ir darys savo širdyje atgailą..., maldaus tave savo nelaisvėje, sakydami: Nusidėjome, darome neteisingai, pasielgėme bedieviškai, ir sugrįš prie tavęs visa savo širdimi ir visa savo siela savo priešų žemėje, į kurią sugauti bus nuvesti, ir mels tave..., tu išklausysi danguje... jų maldas ir jų prašymus..., dovanosi visas jų neteisybes.., duosi rasti gailestingumą akivaizdoje tų, kurie turės juos belaisviais, kad jų pasigailėtų' (3 Karalių VIII, 46—50).

Bloga, kai karas sugriauja tiltus, ir jie lieka neatstatyti. Neapsakomai blogiau, jei griūna ir neatstatomi tiltai tarp žmogaus ir Dievo.

Gavėnia duoda progos patikrinti ryšius su Dangumi. Jeigu juos rasime stiprius, žengsime pažangos kryptimi toliau. Juos radę nutrūkusius, nepaliksime neatitaisę.

S. Matulis, MIC

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

CORBY — kovo 19 d., 12 val., Occupation Road.
COVENTRY — kovo 19 d., 12 val., St. Elizabeth's Road.
DERBY —kovo 26 d., 11 val., Bridge Gate.
STOKE-on-TRENT — kovo 26 d., 12.30 v., Tunstall.

Visi tautiečiai kviečiami atsilankyti ir atlikti velykinę.

GAVĖNIOS REKOLEKCIJOS

BRADFORD —kovo 18 d., šeštadienį, 11 v. — Šv. Mišios ir pamokslas; 4 val. p.p. — pamokslas ir išpažintis. Sekmadienį, kovo 19 d., 12.30 v. — Mišios ir pamokslas.
LEEDS — kovo 19 d., sekmadienį, 3 v.p.p. Holy Rosary bažn. — Mišios, pamokslas ir išpažintis.
HUDDERSFIELD — kovo 22 d., trečiadienį, St. Joseph's bažn. 7 val. vak. pamaldos ir išpažintis.
ROCHDALE — kovo 25 d., šeštadienį, 11 val. išpažintis, Šv. Mišios ir pamokslas.
MANCHESTER — kovo 26 d., sekmadienį, Notre Dame Seselių Vienuolyne (Bignor St., Cheetham) 9.30 val. klausys išpažinties du svečiai kunigai; 10.30 val. — Šv. Mišios ir pamokslas.

Rekolekcijas ves svečias iš Romos — Jo Prakilnybė Monsinjoras Kl. Razminas. Vakarinių Mišių metu bus galima priimti Šv. Komuniją, tik būtina prieš Mišias tris valandas nieko nevalgyti. Kviečiu visus gausiai dalyvauti.

KUN. J. KUZMICKIS

Didelė gyvenvietė teturi tik vieną maisto parduotuvę

(E) Baltosios Vokės gyvenvietė žymiai išaugo, bet joje veikia vis dar tik viena maisto produktų krautuvė. Panašių skundų plaukia ir iš kitų mažų miestelių. Juose per mažai buitinių prekių krautuvių.

VINCAS RAMONAS

RAUDONA SKARELĖ

Pagiry ant kalno sėdėjo Mikas ir skaitė savo knygą.

— Mikai, kodėl tu arklius pririšai tokioj išgraužtoj vietoj? Matai, koki alkani. Beveik žemę graužia.

Mikas užvertė knygą ir valandėlę tylėjo, žiūrėdamas į arklius.

— Tu nieko neišmanai, Agotėle. Nesakyk, bet neišmanai. Tu tik dirbi ir nieko negalvoji. Šitie buožės išnaudoja mus. Ir tave ir mane. Visą dieną tu sunkiai dirbi, vakare palaistai savo gėles, ir viskas. Kad ir norėtum, tu neturėtum laiko pagalvoti, ko mes susilauksim ir ką reikia daryti su šitais buožėm. O aš turiu turėt laiko. Jei arkliai bus sotūs, tai tik bėgsi ir bėgsi paskui žagrę. Bėgsi per visą dieną. O jei bus neėdę, tai žagrės gerai nepatrauks. Stos ir stos. Turėsiu laiko ir parūkyt, ir paskaityt, ir pagalvot.

— Bet kuo tas gyvulys kaltas? — Tu beširdis!

Mikas tylėjo. Knygą įsikišęs į kišenę, kaire ranka perbraukė per plaukus ir nusijuokė:

— Aš tave pirmą kartą matau piktą, Agotėle. Kad žinotum, tau pritinka tas piktumas.

Mergina žiūrėjo į žemę. Mikas nematė jos akių, matė tik gražų jos liemenį.

Agota nuėjo, o Mikas palydėjo ją akimis ir tyliai patvirtino kažkam: ‚Kad ne ta akis! Juk ji graži mergina. Labai graži, kad žinotum. Eik skersai ir išilgai — kitos tokios nerasi'.

Kai Agota grįžo su pilnais kibirais, Mikas parodė į arklius, pririštus didelėj žolėj.

— Kad žinotum, aš pagalvojau ir... Mes sau, o gyvulys sau. Duok, panešėsiu vieną kibirą.

— O kai anąsyk prašiau panešėti, tai ką sakei? ‚Aš ne boba su kibirais tąsytis'.

Mikas nešė kibirą ir tylėjo.

To sekmadienio vakarą jau visi buvo su gulę, kai jis grįžo perkėlęs arklius. Pagiry jis užtruko gana ilgai. Tumosa nė neliepė arklius perkelti, nereikėjo, bet Mikas tą kėlimą sugalvojo pats. Eidamas į kiemą, jis stabtelėjo prie praviro Agotos kambarėlio lango. Klausė. Čirškė žiogai. Tas atdaras langas, tas juodas keturkampis, jam atrodė šiltas.

Mikas tyliai sugrįžo iki sodo kampo ir ilgai ten stovėjo.

Toli vakaruose žaibavo. Jis jautė, kad ant kairės rankos tupi uodas ir čiulpia kraują. Gelia. Bet rankos jis nė nepajudino. O tų žiogų čirškimo buvo pilna galva. Mikas tvirtino kažkam: ‚Kad žinotum, jeigu ji... jeigu ji...'

Kai mėnulio piautuvas pasislėpė už debesų ir sodo medžiai pasidarė visai juodi, jis vėl priėjo prie lango. Dar žingsnis arčiau, dar žingsnis... Žiogai visai pasiuto! Net įkaitę smilkiniai tvinksi.

Tyliai, visai tyliai sujudėjo langas ir tyliai užsidarė.

Žiogai nutilo. Vėl šyptelėjo mėnulis ir nušvietė taką į klėtį.

Mikui buvo gėda eiti tokiu šviesiu taku. Į klėtį. Į savo lovą.

Ryte juodu susitiko prie šulinio. Mikas šyptelėjo, padėjo jai iškelti kibirą ir užkal bino:

— Matei, kaip šiąnakt žaibavo? Kad plykstels — pinigus skaityk. Grįždamas iš pievų, pagalvojau... Pasakysiu jai, sakau sau, kad užsidarytų langą...

Prisilaikydama kibirą ant rentinio krašto, šyptelėjo ir Agota. Ji nieko neatsakė, tik pirštų galus įkišo į kibirą ir kelis vandens lašus tekštelėjo jam į veidą.

O apypiete jis jau neskaitė savo knygos. Malkinėj kažin ką tašė, drožė, o iš akmenų krūvos išrankiojo visas lango stiklo šukes. Kitą dieną aštriai išsitekino kalčiuką ir peilį.

Penktadienį Agota rengėsi eiti pas upę skalbti. Atsirėmęs į darželio tvorą, Mikas laukė jos išeinant į kiemą.

— Tai jau eini? Palauk, ką pasakysiu. Kad žinotum, šitą seną kultuvę tu mesk į skiedryną, Agotėle. Sunki, pajuodus. Aš tau naują... Ve!

Iš po skverno jis ištraukė naujutėlę kultuvę ir atkišo ją Agotai.

Agota iš džiaugsmo net padėkoti užmiršo. Tai kultuvė, tai darbelis. Pakraščiuos išpiaustyti dobilų lapai ir linų žiedai, vidury žvaigždės, o tarp tų žvaigdžių skraidė paukščiai. Tų paukščių uodegos ilgos, pilnos taškučių ir ratukų. Prie pat rankenos dvi žuvytės sukišo snukučius ir žiūri į viena kitą.

Žvilgtelėjusi pro langą, į kiemą išėjo ir Tumosienė. Pavarčius kultuvę rankoj, ji pakraipė galvą.

— Oi, tu sviete, svieteli! Tai nagai! Ir linai žydi, ir žuvytės plaukia. O tų paukštelių gražumėlis!

— Gražumėlis, dėdiene, — pritarė Agota.

Ji buvo visai sumišus.

Bet Mikas neklausė jų. Jis jau ėjo per kiemą arklidės link.

Šeštadienį Mikas grįžo iš pieninės kiek pavėlavęs. Agotai jis parvežė tamsiai mėlyno stiklo vazą. Ant tos vazos buvo baltai išrašyti vyšnių žiedai.

— Man? Gražus tai gražus butelis, bet ką aš su juo veiksiu?

— Pamerk gėlių ir pastatyk ant savo lango. Aš einu art, tavęs lange nematau, bet vis tiek... tavo gėlės ten žydi. Kad žinotum, gražu pažiūrėt, smagu atsimint. Tai taip, radastėle.

Sekmadienį Mikas užsirišo naują tamsiai raudoną kaklaraištį, o ant kairės rankos piršto užsimovė žiedą su raudona akute.

— Kad nežinotum, tai sakytum, kad koks raštininkas, — stebėjosi Tumosienė.

— Tikrai sakytum, — sušnibždėjo Agota nustebusi.

Per pusryčius ji nenuleido akių nuo Miko rankos.

Jau seniai buvo laikas eiti, bet Mikas vis kažin ko stovinėjo prie darželio vartelių. Nuėjo iki kiemo vartų ir vėl sustojo. Agotos lange žibėjo toji tamsiai mėlyna vaza. Diemedžio šakelė buvo įmerkta, raus vi karkliukų žiedai ir tamsiai žalia rūtos šakelė.

— Ko neini? — paklausė Agota, išeidama į kiemą ir į plaukus smeigdama naujas šukas su žibančiom akutėm.

— Neinu. Galvoju. O kad taip, Agotėle, tu ir man gėlelę...

— Luktelk. Aš tau broliuką. Jis aksominis, ir jo akutės labai gražios.

— Ir rūtelę, Agotėle. Tiks prie broliuko.

— Negaliu. Juoksis... Supyks...

— Kas juoksis? Kas supyks?

— Žmonės. Neskinsiu.

— Nebūk maža, Agotėle.

Broliuku ji papuošė jo atlapą, nuleido rankas ir žiūrėjo į šalį — į šulinį.

— Aš ne maža... Tu pats nusiskink.. — šyptelėjo ji nenoromis ir, lyg ko išsigandusi, straktelėjo į trobą.

O vėlai vakare, kai jau visi rengėsi gulti, Mikas dar nuėjo į pagirį arklių perkelti. Tamsu buvo, kai grįžo. Agotos langas buvo atdaras. Mikas stabtelėjo, paklausė, priėjo arčiau.

Langas neužsidarė.

Kažin kas taukštelėjo ir cinktelėjo į grindis.

Dar buvo labai anksti, kai Mikas girdėjo upėj arklius ir žiūrėjo į saulę, raudonuojančią toli už žalių pievų. Iš dangaus į arimus krito vieversiai. Jie pailso bečiulbėdami.

Sodo patvoriu, kibirais nešina, ėjo Agota. Ji pasuko į paupį. Išėmusi iš kibiro, į vandenį ji sumetė mėlynas stiklo šukes, o paskui įmetė puokštę gėlių. Gėlės pasisupo upės bangose ir lėtai lėtai nuskendo.

— Kam tu jas dar čia atnešei? — stebėjos Mikas, priėjęs arčiau. - Reikėjo numesti kur į pašalę. O aš tau nupirksiu kitą tokį butelį.

(Bus daugiau)

NEBEUŽTVENKSI UPĖS BĖGIMO...

KAI KURIE NETIKSLUMAI

RAŠO K. Valteris

Dr. J. Vaišnora, MIC, savo ilgu straipsniu, nusitęsusiu per septynis Europos Lietuvio numerius, pasitarnavo net keliais atžvilgiais. Pirmiausia davė įdomios medžiagos pasiskaityti, supažindino skaitytojus su katalikų tikybos vadovybės pažiūromis į žmonių asmeniškus ir intymiškus reikalus, pradžiugino Europos Lietuvio redaktorių, susilaukusį iškalbingo bendradarbio, parašiusio ilgą straipsnį apie tokį ‚trumpą' reikalą, na, ir... išgarsino mane.

Straipsnis tikrai įdomus, išsamus, medžiaga gausi ir kruopščiai parinkta. Bet ir geriausių norų turint kartais sunku autoriui išvengti kai kurių netikslumų, nepagrįstų prielaidų, neaiškių išvedžiojimų, prieštaravimų pačiam sau ir pan. Taip atsitiko ir šiuo atveju. Dr. J. Vaišnora, MIC, atrodo, suklupo daugelyje vietų. Todėl, manau, bus visai tikslu, jei čia padarysiu keletą pastabų.

Iš kalbos, elgesio, išvaizdos ar net išsireiškimų paprastai sprendžiam apie žmogaus vidujines nuotaikas. Skaitant Dr. J. Vaišnoros, MIC, straipsnį, susidarai įspūdį, kad jį rašydamas jis buvo susinervinęs. Vienur kitur (o ypač pastabose, uždarytose skliausteliais!) prasiveržia ta ‚audra'. Bene ryškiausiu karščiavimosi pavyzdžiu gali būti jo pastaba, kad pirmieji krikščionys gimimų kontrolės nepraktikavo! Jei Dr. Vaišnora, MIC, būtų rašęs ‚ramia dūšia', tai, manau, tokių pastabų jo straipsnyje nebūtų buvę. Ar pirmieji krikščionys gimimų kontrolę praktikavo ar ne — aš nežinau. Bet jei, anot Dr. J. Vaišnoros, MIC, (Onano istorija) ši ‚praktika' buvo žinoma prieš Kristų, tai kodėl ne šimtmečiais vėliau? Be to, noriu priminti, kad prieš porą tūkstančių metų žmonių buvo apie dešimt kartų mažiau negu dabar. Vadinas, tada buvo jaučiamas žmonių nepriteklius, o ne perteklius; taigi tada buvo protinga žmonių dauginimąsi skatinti, o dabar — stabdyti.

Dr. J. Vaišnora, MIC, rašo: ‚Problema, kurią K. Valteris taip lengvapėdiškai ir neapdairiai palietė, nėra nauja". Aš gi ir nepretenduoju į pirmūnus šiuo klausimu! Protaujantieji ir besidomintieji bei besielvartaujantieji dėl žmonių gerovės, aišku, jau seniai pradėjo rūpintis, kaip išvengti galimo žmonių pertekliaus pavojaus. Bet kodėl aš šią problemą paliečiau ‚lengvabūdiškai ir neapdairiai', tai man neaišku. Ar kam nors aišku?

Aš teigiau, kad visais atžvilgiais tinkamų gimimų kontrolės priemonių **dar nėra**. Dr. J. Vaišnora, MIC, į tai trumpai atkirto: ‚Atrodo, kad jau yra pakankamai'. Vadinas, Dr. J. Vaišnora, MIC, yra vienintelis pasaulyje žmogus, žinąs visais atžvilgiais tinkamas nėštumui išvengti priemones... Taip pat aš rašau, kad, suradus tokias priemones, reikėtų jas taikyti pasauliniu mastu. Į tai Dr. J. Vaišnora, MIC, trumpai pastebėjo: ‚Žinoma, valdžios įsakymu ir prievarta'. Iš kur tokia nepagrįsta išvada? (Aš esu priešingas ne tik fizinei, bet ir moralinei prievartai, kai reikalas liečia asmeniškus-intymiškus reikalus!). Manau, kad sutiksim, jog ne viskas yra prievarta, kas yra taikoma pasauliniu mastu. Aš net neįsivaizduoju, kaip pasaulinės svarbos reikalą galima būtų spręsti parapijiniu būdu?!

Dr. J. Vaišnora, MIC, teigia, kad sąmoningas susilaikymas nėra priešingas prigimčiai, taigi ir moralei. Iš čia seka, kad yra ir nesąmoningas susilaikymas, kuris jau turėtų būti priešingas prigimčiai, taigi ir moralei. O kas yra tas nesąmoningas susilaikymas? Be to, iš kur Dr. J. Vaišnora, MIC, žino, kas yra ir kas nėra priešinga prigimčiai? Mes žinom, kad jei seilių, ašarų ar kitos liaukos ‚susilaiko' nuo veikimo, tai būna blogai, nes tai yra priešinga prigimčiai. Taip pat nenaudojami raumenys nyksta, nejudinami sąnariai darosi nejudrūs. Vadinasi, nefunkcionavimas kūno dalių ar organų kenkia sveikatai ir turi būti priešingas prigimčiai. Tai kodėl gi nenaudojimas lytinių organų turėtų būti nepriešingas prigimčiai, taigi ir moralei? Logiška išvada būtų, kad kai kieno susilaikymas čia ne tik nėra dorybė, bet yra priešingas prigimčiai, taigi ir moralei...

Dr. J. Vaišnora, MIC, dogmatiškai tvirtina: ‚Kadangi jau nuo reformacijos krikščioniškosios moralės principai buvo smarkiai pažeisti ir susilpninti visuomenėje, tai gimimų kontrolės pritaikymas plačiai paplito'. (Iš šio pareiškimo neaišku, ar gimimų kontrolės pritaikymas plačiai paplito reformatų, ar katalikų, ar abiejų tarpe?). O gal tai nieko bendra neturi su reformacija? Jei šiokios tokios gimimų kontrolės priemonės jau buvo praktikuojamos ‚Dievo išrinktoj tautoj', tai ar ne tiksliau būtų aiškinti šios ‚praktikos' plitimą ir priemonių tobulėjimą tik civilizacijos bujojimo pasekme? Ar reformatai ar katalikai uoliau praktikuoja gimimų kontrolę —nežinau; šiuo klausimu statistinių duomenų neužtikau. Bet Dr. J. Vaišnoros, MIC, duotieji statistiniai duomenys tikrai nėra palankūs katalikams. (Žiūr. E.L. Nr. 6). Duomenys rodo, kad reformuotoji Norvegija pralenkia gimimų skaičiumi katalikiškąsias Belgiją ir Ispaniją, o reformuotoji Danija pralenkia katalikiškąją Airiją ir nedaug atsiliekia nuo katalikiškiausios Italijos. Bet užtat bolševikiškoji Rusija gimimų skaičium pralenkia ir reformatus ir katalikus! Išvada: bolševikiškoj Rusijoj krikščioniškosios moralės principai mažiausiai pažeisti...

(Bus daugiau)

RUSIJOS STIPRUMAS

J. GUTAUSKAS

Į mano straipsnį ‚Sovietų laikysenos pagrindas' atsiliepė Pr. Alšėnas. Jis rašo: ‚Jei gu tas Kremlius tikrai būtų toks galingas ir tuo galingumu taip įsitikinęs, jis nelauktų. Laisvasis pasaulis tučtuojau būtų nušluotas...'

Kuris yra kariškai stipresnis, Vakarų ar Rytų pasaulis, be karo sunku spręsti. Galima tik viena pasakyti, kad tik branduolinio karo baimė sulaiko abi puses nuo karo. Chruščiovas yra pasakęs, kad branduolinis karas reikštų baisią nelaimę darbo žmonėms ir visai žmonijai, nes apskaičiuojama, kad per pirmuosius du tokio karo mėnesius žūtų tarp 500 ir 750 mil. žmonių. Taigi branduolinis karas būtų pragaištingas ne tik kapitalizmui, bet ir komunizmo imperijai.

Tačiau būna, sako Chruščiovas, ir tokios rūšies karų, kuriuos komunistai privalo remti visomis jėgomis. Tai — tautinio išsilaisvinimo karai. — Išsilaisvinimo karas, — sako Chruščiovas, — yra šventas karas. Mes tokius karus pripažįstame. Mes teikėme ir teiksime pagalbą žmonėms, kovojantiems už laisvę. Kaip pavyzdį tokių ‚šventųjų karų' nurodė Alžyro arabų kovą už nepriklausomybę, Kubos revoliuciją, Kongą.

Chruščiovas neatsisako ir nuo ‚taikingos koegzistencijos'. Bet jo pasisakymas už ‚šventųjų karų' rėmimą paverčia niekais visas jo ‚taikingąsias' deklamacijas.

Sovietų Rusijos diktatorius bando joti dviem arkliais: taikos ir ‚šventojo karo'. Jei demokratijos nebus apsileidusios, jisai gali tarp tų dviejų arklių nugriūti.

Kai dėl Vakarų, tai užpraeitą vasarą Eisenhoweris nedviprasmiškai pareiškė, kad amerikiečiai neis muštis su rusais dėl pavergtųjų tautų išlaisvinimo, net jei rusai ir išprovokuotų karą dėl Berlyno.

Toliau P. Alšėnas rašo: ‚Chruščiovas stato tokius reikalavimus, bet anaiptol taip daro ne todėl, kad būtų toks stiprus ir nenugalimas, kokiu save laiko, arba kokiu išnaivumo jį kiti laiko. Tie reikalavimai ir grasinimai yra ne kas kita, tik kremlinės propagandos dalis'...

Komunistai visą laiką tvirtina: ‚Kapitalistinį pasaulį valdo monopolijos, imperialistai engia tautas!' Bet jiems nieko kita nelieka. Ši keista vyresnybė reikalauja nuolatinio dinamizmo vystymosi, komunistai turi be pertraukos rodyti pašėlusią energiją: sustojimas jiems pražūtingas.

Ar Sovietų Sąjungos stiprumas tik fantazija?

Tai ne tušti žodžiai. ‚Drauge' pasakoja ką tik atvykusi Amerikon (pro Maskva) iš okupuotosios Lietuvos M. Mikeliūnienė. Štai jos pasakojimo maža ištraukėlė:

‚Kolchozuose gyvenimas sunkus ir visko trūksta... Maskvoje norėjau nusipirkti šliures, bet negavau'...

Bet jei Maskvoje negalima nusipirkti šliurių, tai dar nieko nepasako apie bendrąją Sov. Sąjungos ekonomikos ir technikos padėtį.

Kame gi glūdi visos priežastys tų visų nepriteklių ir sovietinio gyvenimo sunkumų? Visi krašto ištekliai eina sunkiajai pramonei aptarnauti ir gyventojų neprivalgymo sąskaiton trumpiausiu laiku kurti karo technikiniam pajėgumui. Dabar Sovietų Rusijos sunkioji pramonė duoda 70.6 proc. bendrųjų pajamų produkcijos, o lengvoji tik 29.4 proc., o carinėj Rusijoj sunkioji duodavo 33.3 proc., o lengvoji — 66.7 proc.

Sov. Sąjunga dabar, po karo, sugebėjo kai kuriose technikos srityse prisivyti JAV.

Bet ką šis režimas padarė žmogui? Ką Sov. Sąjungos piliečiai laimėjo iš tų pasaulį stebinančių išradimų? Jų gyvenimo lygis vis dar tebėra žemiausias. Ju materialinė gerovė, gyvenamųjų namų salygos, avalynė, rūbai, maitinimasis — viskas iki šiol dar tebėra pasigailėtinoj padėty.

Kai dėl Sovietijos masių dvasios, tai reikia sutikti, tik su sąlyga, jei Vakarai nepakartos klaidos, kurią Hitleris padarė, kovodamas ne prieš komunizmą, bet prieš rusų tautą.

Dar reikia turėti omeny, kad Sovietų imperija už savo ribų turi stiprias penktąsias kolonas su milijonais narių, ypač Europos katalikiškuose kraštuose — Prancūzijoje Italijoje ir kitur, kurios karo metu, užnugary veikdamos, sustiprintų Sovietų jėgas.

Koks gyvenimo paradoksas: komunistai savo imperijoj turi priešų, už jos ribų — draugų!

Dabar eina labai įtempta psichologinė kova tarp Vakarų ir Rytų dėl laimėjimo buvusių afro-aziatinių kolonijinių tautų. Kol kas pirmenybė šioje kovoje komunistų pusėje.

Sov. Sąjungos karinis potencialas, penktosios kolonos visame pasauly, laimėtosios afro-aziatinės buvusios kolonijinės tautos — tai ir bus Chruščiovo stiprumo laikysenos pagrindas.

Kai dėl Raud. Kinijos priėmimo į J-nes Tautas, tai ne tik ‚pirmasis lietuvis' galvoja, ar neverta ją priimti, bet yra nemaža taip galvojančių žymių anglų politikų. Kai dėl amerikiečių, tai vyriausiasis JAV delegatas Jungt. Tautose Stevenson išpranašavo ir greitą Raud. Kinijos priėmimą į J. T ir iš viso piešė tokią koegzistencinės politikos raidą, kokia gali sudaryti malonumą ir Chruščiovui.

Kas atsitiktų Raud. Kiniją įsileidus į J Tautas? Gal būt, ir iširs ši organizcija, tai parodys laikas.

— Tad kas darytina? — klausia Alšėnas ir pats atsako ilgai negalvodamas: —Reikia tik sunaikinti raudonasis demonas (ne pasako, kaip ir kokiu ginklu, gal atominiu?), ir bus išspręstos visos sudėtingos politinės problemos. Vakarai jau praleidę eilę progų pasauliui nuo komunizmo apvalyti ir išgelbėti. Progos buvo dvi: pirmoji Kinijos išvadavimas iš raudonosios vergijos o antroji — Vengrijos, Lenkijos ir Rytų Vokietijos išlaisvinimas iš raudonųjų nagų. Šiais abiem atvejais nereikėjo naudoti net atominių ginklų, nei rizikuoti didesniu karu, koks jis buvo Korėjoj.

Korėjos kare Amerika susilaikė pulti R. Kiniją, bijodama rizikuoti pasauliniu karu. Tos pačios Trumano ‚susilaikymo' politikos prisilaikė ir Eisenhoweris.

Kai dėl Vengrijos, Lenkijos ir Rytų Vokietijos, tai amerikiečiai vengė kištis į tų kraštų ‚vidaus' reikalus, prisibijodami įsivelti į karą su rusais.

Šiomis sąlygomis taika gali būti užtikrinta tik baimės, kad abi pusės gali susinaikinti atominiame kare. Taiką užtikrina atominio ginklo buvimas. Sambūvis tarp komunistinio ir likusiojo pasaulio galimas ne taikus, bet ginkluotas. Ir kaip šis faktas bebūtų nemalonus, bet jį reikia priimti tokį, koks jis yra.

Kaip ilgai gali tęstis ši padėtis? Jeigu demokratiniams kraštams pasiseks sulaikyti komunistus ir toliau ir energingiau, negu dabar, ir jeigu neįvyks kas nors nepaprasta, tikėtina, kad padėtis pasikeis, kai dabartinę komunistų kartą pakeis jauni išsimokslinę, kitų nuotaikų, kitos psichologijos žmonės. Tai negreitas vyksmas. Jis gali pasunkėti, sulėtėti, ir būtų labai svarbu, kad demokratinis pasaulis galėtų padėti jam, pagreitinti jį.

Komunizmo nugalėjimo esminė problemos dalis: skleisti ir formuoti demokratines nuotaikas visame pasaulyje.

Vakarų pasauliui reikia energingiau dirbti, tobulinant socialines sąlygas ir santykius, o kartu visame demokratiniame pasaulyje šalinant visa, kuo naudojasi komunizmas, braudamasis į jį ir stengdamasis jį suskaldyti. Vakarams reikia likviduoti kolonializmo likučius ir pagelbėti naujiems ir atsilikusiems kraštams atsistoti ant savų kojų

TAIP YRA LIETUVOJ

SUSILAUKS NAUJŲ ‚TIJŪNŲ'

Žemės ūkio specialistų susirinkimui Kaune buvo paskelbta, kad ‚Greitu laiku į rajonus atvyks naujas būrys jaunųjų žemės ūkio specialistų, baigusių aukštąsias ir vidurines specialiąsias mokyklas. O ir mieste užkliuvę (vadinas, pasislėpę nuo išsiuntimo į kaimą) žemės ūkio specialistai —bent geresnieji iš jų — ieškos (arba jiems bus ‚paieškota') kelių nuvykti į kaimą ir padėti spręsti žemės ūkio kėlimo uždavinius'.

(LNA)

IŠ LIETUVOS REIKALAUJA 130.000 TONŲ GRŪDŲ

Neseniai Maskva jau buvo atleidusi Lietuvą nuo privalomų grūdų pardavimų, bet, derliui pablogėjus, prireikė tuos privalomus supirkimus (sumažintomis kainomis) vėl atnaujinti. Šįmet iš Lietuvos reikalaujama 65.000 tonų, o kitais metais jau reikalaujama pasiruošti pristatyti 130.000 tonų grūdų.

(LNA)

SOVCHOZAI LIETUVOJ TEBĖRA NUOSTOLINGI

Apie sovchozus Sniečkus pareiškė, kad ‚kaip žinoma, pastaruoju metu buvo perorganizuojamas vadovavimas tarybiniams ūkiams (nebe pirmą kartą. LNA). Padidinta partijos rajonų komitetų ir rajonų vykdomųjų komitetų atsakomybė už padėtį tarybiniuose ūkiuose (t.y., padidintas prižiūrėtojų kiekis. LNA). Mes turim pasiekti, kad tarybiniai ūkiai geriau išnaudotų žemę ir techniką, kad jie visi taptų rentabilūs'.

(LNA)

Pacenka koliojasi — ir spekuliuoja

(E) Grupė Marijampolės linų fabriko darbininkų pasiskundė viešai, kad fabriko direktorius grubiai elgiasi su darbininkais, vadindamas juos tinginiais, apsileidėliais ir dar tirštesniais žodžiais. Kai juo susidomėjo atitinkamos įstaigos, paaiškėjo, kad jis, panaudodamas savo padėtį, spekuliuodavęs spaliais ištisomis tonomis. Bet kitos įstaigos, pvz., Lengvosios pramonės ministerija, pro pirštus į tuos kaltinimus žiūri, neatsiuntė revizorių ir net į laiškus neatsakė. O Pacenka dar ir dabar tebeinąs tas pareigas...

LIETUVOS GAMINIAI — SOVIETŲ ŠTAMPAS

(E) 1961 metais Londone įvyks Sovietų Sąjungos gaminių paroda. Toje parodoje — po tam tikros atrankos — dalyvaus ir kai kurios Lietuvos įmonės. Ir vėl Lietuvos gaminiai bus rodomi bendru Sovietų Sąjungos ženklu, nuslepiant, kad tai yra Lietuvos gaminiai.

Brakonieriams yra geros rinkos

(E) Kai gyventojų aprūpinimas kai kuriais produktais nėra normalus, ir, be to, valdiškos kainos aukštos, medžiokliniai ir žūkliniai brakonieriai turi galimumą plačiai pasireikšti. Jie savo žvėrieną ir sugautas Nemune nelegaliai žuvis artimuose miestuose parduoda labai pelningai. Yra visa eilė specialistų spekuliantų, kurie tik šiuo verslu užsiima.

KALTI ŽEMESNIEJI PAREIGŪNAI

(E) Partiniai ir kitokie vadovai tikrino žemės ūkio mašinų fabriką ‚Neris' Vilniuje ir rado jame daug trūkumų. Esą rimtų organizacinių trūkumų. Įmonė dirbanti neritmingai. Kai kurių žemės ūkio mašinų gamyba užvilkinta todėl, kad įmonė dar neturi visų konstrukcinių planų. Silpni ir techniniai skyriai. Darbininkų kvalifikacijų kėlimu niekas nesirūpina. Bet buvo pareikšta priekaištų ir kitoms įmonėms, kurios ‚Neriai' teikia atskiras detales mašinoms montuoti. Partiniai pareigūnai kaltę suvertė visai eilei jiems pavaldžių žemesnių pareigūnų...

Skaitytojų laiškai

PAVOJUS, BET VISAI IŠ PRIEŠINGOS PUSĖS

RAŠO Dr. Gediminas Ąžuolas

(5-tasis sūnus iš 8-nių)

Įdomus sutapimas: kai Kazys Valteris šiame laikraštyje ėmė bauginti skaitytojus žmonijos pertekliaus siaubu, tame pačiame savaitraščio numeryje Kazys Jurgaitis, neseniai atvykęs iš pavergtosios Lietuvos, prasitarė, kaip rusai nuo to pavojaus lietuvius ‚saugo': ‚Vietoj rūtų darželio — įstatymas apie abortų nedraudžiamumą'. Ir tuo jau apie lietuviškojo prieauglio likvidavimą karčiai pridėjo: ‚Ginčykis susiriesdamas, o juk tai pats konkrečiausias kelias socalinėms negerovėms likviduoti...'

Maždaug tuo pačiu laiku laisvus Vakarus pasiekė žinia iš Vengrijos, kad ten Maskvos padiktuoto įstatymo apie abortų nedraudžiamumą pasekmės yra labai iškalbingos. 1959 metais Vengruose visu 20 nuo šimčių abortai perviršijo gimimus. Panašią ‚apsaugą' Sovietai teikia kitiems jų pavergtiems kraštams. Tik laisvesni Lenkijos vyskupai galėjo pakelti balsą prieš tą žiauriausio pavidalo žmogžudystę.

Kad Sovietų pavergtuose, bet siekiančiuose laisvės, kraštuose gimimų mažėjimas arba vadinamoji gimimų kontrolė rusams labai pageidaujama, nebetenka nei kalbėti. Tiesa, vieną kitą skaitlingos šeimos motiną jie kartais pagiria, bet tas pagyrimas nuostolių, padarytų žudant negimusius arba neleidžiant užgimti, jokiu būdu neišlygina. Toksai pagyrimas prilygsta žmogžudžio dviveidiškumą, užsimaskavimą.

Kad kruvinos Maskvos rankos siekia laisvojo pasaulio išsigimimo, nėra paslaptis. Smukdydami Vakarų dorovę ir prieauglį, Sovietai ten ruošiasi kelią. Priešingai, pati Rusija panašiomis į K. Valterio pasiūlomis nesižavi. Chruščiovas prieš penkeris metus rusų jaunimą tikino, kad Rusijos galybei išvystyti ne tik 200 milijonų gyventojų esą permaža, bet ir 400 milijonų neužteksią.

Chruščiovas gali būti dėkingas K. Valteriui, kad anuo straipsniu siūbtelėjo vandens ant sovietinio malūno, malančio nerusiškas tautas bendrai, o lietuvių tautą ypatingai. Iš tikrųjų, mūsų tautietis gimimų kontrolės pavidalu įtaigojo į savižudybę ne ką kitą, kaip Lietuvos išeiviją. To ir Maskva labai nori. Deja, lietuviai nėra per gausūs nei tėvynėje nei išeivijoje. Lietuvai pavojus gresia ne dėl gyventojų pertekliaus, bet dėl nepritekliaus. Lietuvą rusai naikina kalėjimais, trėmimais, žudymais, abortais ir t.t. Lietuviškoji išeivija tirpsta svetimybėse. Todėl tokioje padėtyje skelbti lietuviuose nedorą, hedonistinę, tautos šaknis kertančią gimimų kontrolę yra ne tik prieš lietuvių tautinę atsparą, rezistenciją, bet ir prieš gyvybę, egzistenciją. Lieuviui derėtų pirmoje vietoje matyti tą pavojų, kuris pirmiausiai, labiausiai gresia Lietuvai ir nuo jo saugoti ją bei ginti.

K. Valteris lietuvį skaitytoją gąsdino duonos, vandens nepriteklium. Baugino, kad ant šios žemelės nebebus vietos atsigulti ir net stovėti. Yra skaitytojų, bevelijančių, jog tie, kurie panašiai mėgsta lietuvį gąsdinti, geriau pagąsdintų, o ne remtų, Nikitą bei jo sėbrus, kad jie nustotų saugoję mūsiškius nuo gyventojų pertekliaus pavojų. Tuomet lietuviui užteks vandens, duonos ir prie duonos. Tada lietuvis su visa sava gausia šeima ras vietos ne tik kur atsigulti, atsistoti, bet dar taip pat laisvai pavaikštinėti ir net pavažinėti.

VLADIMIROVE AR ŽAGARĖJE?

Atrodo, kad visi šaltiniai sutaria, jog vysk. J. Steponavičiui atimta laisvė. Abejonių tik esama dėl to, ar jis ištremtas į Vladimirą ir ten laikomas kalėjime, ar bolševikų valdžia pasitenkino Žagare.

The Catholic Herald yra rašęs, kad tokios žinios yra pasiekusios Vatikana. L'Osservatore Romano panaudojęs tą šaltinį, kuris kalba apie Žagarę. The Catholic Times, pvz., pasinaudodamas British United Press iš L'Osservatore Romano paimtąja žinia, Vladimiro visiškai net nemini, o vien Žagarę.

Mūsų lietuviškoji spauda buvo aprūpinta žiniomis, kurios tvirtina, kad vyskupas yra išgabentas į Vladimirą.

Ar nebūtų buvę geriau ir lietuviškai spaudai pateikti abi galimybes? Propagandos reikalui, žinoma, daug tinkamesnis yra žiauresnis atvejis. Bėda tik ta, kad ir propagandai reikia atsargumo.

Be kita ko, kas seka tarybinę spaudą, tai yra pastebėjęs, jog bolševikinis režimas ieško priekabių prie vysk. J. Steponavičiaus. Jis kelis kartus būvo puolamas visiškai ne dėl religijos dalykų. J. T.

NAKTINĖ MERGAITĖ

Filmas GIRL OF THE NIGHT, pagamintas Warner Brothers studijos Hollywoode, įdomus vaizduojamos problemos sunkumu. Puolusi jauna mergaitė (vaidina Anne Francis) blaškosi po Niujorką, mėgindama moraliai prisikelti ir susikurti laimingą šeimos gyvenimą. Bet vyrai yra absoliuti jos nelaimė, beveik be išimčių. Tiesa, vyrų ji brangiai apmokama, nes dar jauna ir graži. Vieni su ja malonūs, kiti žiaurūs, net brutalūs ir sadistiški. Bet ji pamilo vieną, išskyrė iš kitų širdimi, ir dabar jos didžiausia svajonė: ištekėti už jo ir susigrąžinti sau normalų, padorų gyvenimo kelią. Jos mylimasis žada vesti ją.. Tuojau, greit, dar už kurio laiko, dar palaukim... Bet tai ne vyras, o baisus parazitas, siurbėlė, išnaudojąs ją, glostąs, bet ne jaučiąs jai jokios meilės ir negalvojąs niekada jos padaryti laiminga. Jis nieko neveikia, tik priima savo mergaitei telefoninius naktinius kvietimus į viešbučius bei apartamentus ir iš jos paima visus pinigus, jos uždirbtus biauriu parsidavimo būdu. Ji remiasi jo pažadais susituokti ir vis dar nepameta vilties grįžti į ‚dienos' gyvenimą. Tik vienas padorus gydytojas, psichiatras, ilgai ją studijavęs bei stebėjęs jos gyvenimą, sugeba atverti jai akis. Naktinė mergaitė įsitikina, kad vien jos kūnas tereikalingas vyrams, kurie jai moka pinigus, taip pat tam, kuris iš jos visus uždirbtus pinigus paima. Ji galutinai ir visuotinai apvilta, bet, gal būt, čia ir jos išsigelbėjimas. Juk ji dabar nuoširdžiai pasiduoda humaniško psichiatro globai ir jo gydymui. Filmas turi beveik ‚happy end': naktinė mergaitė meta savo išnaudotoją ir visiškai nutaria mesti savo nedorą užsiėmimą. Gydytojo padedama, atrodo, ji išplauks į švarius vandenis.

Būdingi Niujorko gyvenimo vaizdai, nebloga vaidyba.

ALĖ RŪTA

Europos Lietuvių Kronika

GAUTA PINIGŲ, BET KAS GI SIUNČIA JUOS?

Būna atsitikimų, kad tautiečiai siunčia už „Europos Lietuvį" ar Nidos Knygų Klubo leidinius pinigus paštu. Tam tikrais retais atvejais pašte iškraipomos pavardės, ir tada nebeaišku, nei kas tuos pinigus siunčia, nei už ką.

Būtų gera, jei atsišauktų praeitais metais apie rugpiūčio 17 d. iš Šveicarijos siuntęs 11.5 šil., apie tą patį laiką iš Danijos siuntęs 22 šil., šiais metais sausio mėn. pradžioje siuntęs iš Amerikos, Worcester, 49 šil. 8 p., apie sausio mėn. vidurį iš Vokietijos (S. Wucherpfenig?) 44 šil. 9 p., apie sausio mėn. vidurį iš Amerikos, Chicagos (Ant. Balčionis?) 120 šil., apie vasario mėn. vidurį iš Vokietijos (Julius Stand?) 96 šil.

Rašyti: Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London, W.11, Great Britain.

STAMBI PARAMA

Jonas ir Teofilė Bakaičiai kun. P. Dauknio, MIC, išverstai knygai KRISTAUS GYVENIMAS išleisti paaukojo virš 100 svarų, o Lietuvių Namų ir Sodybos reikalams tvirtai pažadėjo 500 svarų paskolą. Galimas dalykas, kad, reikalui esant, paskolą dar padidins. Tai nepirma šios šeimos parama tikybiniams ir lietuviškiems reikalams.

ATEITININKŲ DĖMESIUI

Visi Didž. Britanijoje gyvenantieji ateitininkai sendraugiai, studentai, moksleiviai ir prijaučiantieji kviečiami užsiregistruoti, o jaunučius ateitininkus užregistruoti pas kun. S. Matulį, MIC, 21, The Oval, Hackney Road, London, E.2. Iš visų labai laukiami pasisakymai dėl ateitininkų šiame krašte susibūrimo ir veiklos.

LONDONAS

GAVĖNINIS SUSITELKIMAS

Šiemet priešvelykinės rekolekcijos Lietuvių bažnyčioj prasidės kovo 23 ir baigsis 26 dieną. Jas praves kun. Valentinas Kamaitis iš Manchesterio. Kovo 23-24 d.d. pamokslai ir pamaldos bus 8 val. vakare, o 25 d. 7 val. vakare. Verbų sekmadienyje 26 d. 11 val. Suma ir 7 val. vakare rekolekcijų užbaiga, giedami Graudūs Verksmai, teikiamas palaiminimas Švenčiausiuoju bei šv. Kryžiaus relikvijomis. Išpažinties klausoma kasdien.

Visi tautiečiai kviečiami atsilankyti ir deramai pasiruošti Prisikėlimo šventėms.

NAUJAS LURDAS

Kovo 10 d. Lietuvių bažnyčioje kun. A. Kazlauskas, MIC, pašventino ir atidarė visai naujai perdirbtą Lurdą, kuris dabar atrodo tikrai meniškai. Darbą kruopščiai atliko dail. Vincas Jokubaitis.

PASKUTINĖ PAGARBA

Mirus a.a. Juozui Dailidei, kuris Skotijoje ir Londone buvo tikrai uolus lietuviškai katalikiškos veiklos narys, tautiečiai gausiai prisidėjo prie jo laidotuvių aukomis ir maldomis.

Kovo 6 d. staiga mirė a.a. Ieva Šnipienė, 5 vaikų motina, sulaukusi 72 metus. Palaidota iš Lietuvių bažnyčios kovo 13 d.

BRADFORDAS

SUSIRINKIMAS

Kovo 25 d., 6 val. vak., Vyties Klubo patalpose, 5, Oak Villas, Bradford, šaukiamas DBLS Bradfordo Skyriaus narių metinis susirinkimas.

Dienotvarkėje: atstovo pranešimas iš DBLS visuotinio suvažiavimo ir Lietuvių Namų B-vės susirinkimo Londone, naujos valdybos rinkimai ir kita.

Nariai ir DBLS idėjai prijaučiantieji prašomi dalyvauti susirinkime.

DBLS Bradfordo Sk. Valdyba

BIRMINGHAMAS

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Praeitą šeštadienį DBLS sk. Valdybos suruoštasis Vasario 16 d. minėjimas vyko iškilmingoje nuotaikoje. Salė buvo užsakyta miesto centro patogiame Karūnos viešbutyje. Svečiams besirenkant į salę, jau aidėjo lietuviškų dainų koncertas. O tų dainų sk. pirmininkas Vincas Tamašauskas turi daug ir įvairių užrašęs į savo puikų ‚taprecorderį'.

Minėjimą pradėjo sk. pirmininkas V. Tamašauskas, apžvelgdamas Vasario 16 d. reikšmę, o žuvusieji už Tautos Laisvę buvo pagerbti susikaupimo minute, per garsiakalbį tyliai aidint tai Maldai, kurią giedojo Lietuvos karo invalidai Vėliavos nuleidimo iškilmėse prie Nežinomojo Kareivio Kapo Kaune. Šioje nuotaikoje kun. Dauknys pradėjo paskaitą, iškeldamas mūsų Tautos kovas už Laisvę ir didžiąją Viltį į naująjį Tautos Prisikėlimą. Birminghamo universiteto elektrotechnikos studentas Vincas Anelauskas Nepriklausomybės šventės Vasario 16 d. prasmę trumpai nušvietė angliškai, nes buvo nemaža ir anglų svečių. Taip pat buvo priimta telegrama Brazilijos prezidentui, prašant, kad nebūtų uždaryta Lietuvos pasiuntinybė Brazilijoje.

Oficialioji dalis baigta Lietuvos Himnu. Sekė loterija, šokiai, kuriems pasikeisdami grojo stygų orkestras ir lietuviškų šokių muzika, perduodama iš juostelių. Minėjime dalyvavo apie 100 žmonių, jų tarpe buvo po keletą tautiečių ir iš kaimyninių kolonijių.

Sekmadienį lietuviškos pamaldos vyko Seselių koplyčioje. Šv. Mišias už Lietuvos Laisvę ir žuvusius tautiečius užprašė DBLS sk. Valdyba. Šių pamaldų proga daugumas atliko ir savo velykinę pareigą, o pačios pamaldos baigtos Lietuvos Himnu.

Iš tikro šis minėjimas buvo ypač malonus, kad vietos tautiečiai, nors gyvendami pasklidę po šį visą milijoninį didmiestį, bet Tėvynės meilės vedami taip gausiai buvo susirinkę!

KETTERINGAS

GLOBĖJO ŽENKLE

Kovo 5 d. gavėninį dvasinį susitelkimą vietos lietuviai praleido šv. Kazimiero, Lietuvos Globėjo, ženkle. Lietuviškose pamaldose, kuriose buvo svečių iš Corby, Rushden ir Wellingborough, tikrai dailiai skambėjo Stasio ir Filomenos Nagių vedamos lietuviškos giesmės. Jos yra ne tik malda, bet ir lietuviškoji reprezentacija.

Pamaldas pravedęs mūsų kapelionas iš Londono tautiečių vardu išreiškė sveikinimus bei linkėjimus lietuvių prieteliui, nauja paskirtam vysk. A. Grant.

ITALIJA

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ CASTELNUOVE

Perkelta ji į sekmadienį (vasario 19 d.), ir šiemet šventė sutelkė beveik visus Šiaurės Italijos lietuvius į jaunimo židinį — Castelnuovą. Buvo tautiečių iš Torino, Foglizzo, Bollengo, Kollės, Aleksandrijos, Monzos, Ortos ir kiek tolimesnė viešnia p. Šulcienė iš Vokietijos.

Rytą, varpeliui pakvietus, jaunimas ir svečiai susirinko į jaukią gotiško stiliaus įstaigos koplytėlę pamaldoms už Tėvynę, kurių metu mokinių choras gražiai giedojo. O vakare įvyko minėjimas, kur pasirodė ne tik senesnieji pilies įnamiai, bet ir jaunosios pajėgos.

Turiningą minėjimo meninę programos dalį sudarė deklamacijos, šokiai, kuriuos pirmą kartą išpildė jaunieji, vaizdelis ‚Naujoji Lietuva', įvairios dainos. Maloniai visus stebino paties įstaigos vedėjo diriguojamas mokinių orkestrėlis, kuris sugrojo lietuviškų maršų ir itališką simfoniją.

Šventės įprasminimą suteikė paskaita, kurią laikė iš Romos atvykęs kun. Pr. Gavėnas. Prelegentas, gerai pažindamas Castelnuovo jaunimą, įstengė gyvai ir net jauniausiems suprantamai pristatyti pernai lietuvių atšvęstą svarbią sukaktį — Žalgirio mūšį.

— Kam visa tai jums papasakojau? — klausė baigdamas prelegentas. — Ar kad ir jūs dar narsiau muštumėtės tarp savęs?!.. Ne! Vien tik tam, kad ir jūs tęstumėt Žalgirio mūšį! Mat, ‚kryžiuotis' šiandien ne tik griauna ir degina Lietuvos miestus ir sodybas —jis jau įsiskverbęs ir į daugelio lietuvių širdies gelmes. Jis gal jau ir tavo namuos!.. Jau daug pačių lietuvių ‚kryžiuočiais' tapę!.. Jiems Lietuva — jau nepažįstamas kraštas, lietuviškas žodis — nesuprantama kalba... Broliai, sesės, šiandien ir mus į kovą Vytautas šaukia! Šaukia būt vyčiu! ‚Kai reikia vyti priešą iš mūsų šalies Lietuvos, kas liaudies kalba vyčiu vadinama, pagal seną paprotį turi vykti kiekvienas, bet kokios padėties ir bet kokio luomo lietuvis!' Vyti priešą iš Lietuvos — gint svetimybę iš savo namų, iš savęs!.. Kiekviena lietuviška šeima bei bendruomenė turi tapti Trakų pilimi, kiekvienas lietuvis bei lietuvaitė — Vytauto kariu!

Tikrai pakilioj nuotaikoj minėjimas buvo baigtas Tautos himnu, mokinių orkestrėliui pritariant. **Dalyvis**

PRANCUZIJA

MIRĖ ELENA GREZEFF

Sausio 31 d. Paryžiuje buvo palaidota E. Grezeff (Purickienė). Lietuvoje ji buvo žurnalistė ir Lietuvių-Ukrainiečių Draugijos veikėja bei jos pirmoji pirmininkė. (Purickis, miręs prieš 26 metus, tada buvo Lietuvos Žurnalistų Sąjungos vienas steigėjų ir jos pirmininku). Paskutiniaisiais metais prieš mirtį velionė buvo pradėjusi tapyti. Dalyvavo net keliose meno parodose su savo kūriniais.

Velionė buvo ukrainiečių kilmės. Tačiau gyvendama Lietuvoje artimai suaugo su mūsų kraštu ir jį pamilo.

SKULPTORIAUS ANTANO MONČIO DARBAI

A. Mončio darbų buvo išstatyta New Yorke, Landry galerijoje. Šia proga išleistas spalvotas katalogas su skulptoriaus darbų reprodukcijomis. Jean Bouret, žinomas Paryžiaus meno kritikas, minėtame leidiny je įvertina A. Mončio kūrybą. Ir po parodos uždarymo galerijoje liks keletas jo darbų.

Dabartiniu metu A. Mončys atlieka didžiausios Prancūzijos šampano firmos Mercier užsakymą - skulptūrą ‚Bachus' ir keletą dekoratyvinių darbų.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ

Tautinių šokių grupę šiemet sudaro: A. Martinkaitė, J. Martel, F. Mončienė, F. Pabelionytė, O. Pagnier, R. Bačkis, J. Huebneris, P. Klimas jr., L. Pabedinskas ir B. Vrublevičius.

MŪSŲ RĖMĖJAI

Už kalendorių po 10 šil. atsiuntė Birutė Grochalskytė ir Aleksas Kuzmickas.

Už knygas 10 šil. vietoj 5 šil. P. Miklovas ir 10 šil. vietoj 7 šil. J. Akavitas.

Be to, per mūsų bendradarbį Algirdą Pužauską Nidos Knygų Klubui ir Europos Lietuviui atsiuntė dovanų 2 dolerius A. Lingis, po 1 dol. G. Kazėnas, E. Slapšys ir P. Kirkus. Pats Alg. Pužauskas ta proga atsiuntė už NKK leidinius 11.50 dol. avanso.

VOKIETIJA

PAVASARIS REIŠKIASI

Vokietijos šiaurėje ir pietuose jau 20 dienų kaip visiškai pavasariškas oras. Paukščiai iš šiltų kraštų jau beveik parlėkė. Šnekučiai-špokai jau seniai išvalė savo namelius ir taiso šiems metams lizdus. Gavau iš Basel (Šveicarijos) vieną laišką, tai ten jau slyvos žydi. Jeigu taip ir pasiliks, tai Vokietijoje seniai buvo toks ankstyvas pavasaris.

Nekurie pažįstami vokiečiai sako, kad mes dabar jau per gerai gyvename ir Vokietija galėtų amerikonams duoti ne 4 milijardus, bet dvylika. Tačiau mūsų pašalpos mėnesiui vis neišjudina net iki šimto markių **J.Č.**

MIRĖ ERICHAS DAMAŠĖ

Kovo 3 d. mirė PLB seniūnas Erichas Damašė. Jis apie 15 metų pavyzdingai vadovavo Rumbecko seniūnijai ir su pasišventimu rūpinosi Bendruomenės ir jos narių reikalais.

A.a. Damašė sulaukė 63 metus. Jis buvo gimęs Šilutės apskr., kur jo tėvas turėjo plytinę. Kaip daug pasiturinčių lietuvių anais laikais buvo linkę garbinti ‚aukštesnę kultūrą', taip ir tėvas savo šeimoj kalbėjo tik vokiškai. Užmiršo vaikas tėvų kalbą ir laikė save vokiečiu.

Erichas Damašė irgi turėjo Šilutės ap. plytinę. Paskutiniu karo metu ten dirbo prancūzų karo belaisviai. Jis juos geriau maitino, negu nacių buvo patvarkyta. Už tai po karo tie belaisviai jam rašė ir nuoširdžiai už gerą globą dėkojo ir pareiškė, kad be jo pagalbos gal ne visi būtų gyvi išlikę.

1945 m. tremtyje jis ieškojo kontakto su lietuviais. Jam buvo pasakyta, kad jis jukt save priskaitęs prie vokiečių. Jis ištraukė iš kišenės visą pluoštą metrikų, kuriose buvo parašyta pavardės ir vardai: Urtikė Damašė ir t.t. Jis pareiškė: ‚Koks aš galėčiau vokietis būti'.

A.a. Damašė paliko 17 metų dukrelę, kuri lanko Vasario 16 gimnaziją.

Lai būna jam lengva svetima žemė.

VASARIO 16 OSNABRUECKE

Nedidutė lietuvių kolonija Osnabruecke š.m. vasario 19 d. iškilmingai paminėjo mūsų didžiąją Vasario 16 šventę. 11 val. čia nuolatos gyvenąs Kun. Girčius atlaikė šv. Mišias ir pasakė gražų pamokslą. Pamaldų metu visi nuoširdžiai pagiedojo keletą giesmių.

Vargonavo specialiai pakviestas vrg. J.J. Po pamaldų, 14 val. nuošalioje užeigoje įvyko antroji minėjimo dalis. Apylinkės pirmininkas Martinaitis, atidaręs minėjimą, į prezidiumą pakvietė kun. Girčių ir savanorį J.J. Sugiedojus Lietuvos himną, pirmininkas Martinaitis pasakė gražią kalbą, perskaitė Lietuvos Nepriklausomybės Aktą ir išlaisvinimo Komiteto atsišaukimą. Pagerbti atsistojimu žuvusieji kariai ir partizanai. Žaliukų ir kitų susipratusių lietuvių vaikučiai padeklamavo. Žodį tarė atvykęs iš Vechtos sav. J.J. Visi padainavo dainų ir širdingoje nuotaikoje pasidalijo savo ir visų lietuvių vargais. Ta proga Tautos Fondui suaukojo 19.22 DM.

Labai pagirtinas ir džiuginantis reiškinys, kad tėvai į tokius minėjimus atsiveda ir savo vaikus.

Po minėjimo, ta proga buvo apylinkės naujos valdybos rinkimas. Pir. Martinaitis padarė pranešimą. Turėta pajamų 219 DM, išlaidų 195 DM.

Kasoje liko 29 DM. Į apylinkės valdybą išrinko: Vaitekūną, Jasaitį ir Žalenką. Rev. Komisijon: Martinaitį, Alaunę, Kupelienę.

Lietuviai Osnabruecke yra jau įsikūrę privačiuose butuose, apsirūpinę gražiais baldais, kai kurie turi ir televiziją; žmonių veidai nebe tokie niūrūs, kaip tais laikais, kol gyveno suvaryti į barakėlius. **J.**

VASARIO 16 BIELEFELDE

Vasario 16 minėjimą MSO vyrai, tarnaują prie anglų kariuomenės Vokietijoje, suruošė pas save kareivinėse vasario 18 d. Gražiai papuoštoje salėje, kurią puošė Vytis ir tautinė vėliava, į minėjimą atsilankė per 50 žmonių, tame tarpe keletas MSO vyrų su šeimomis, kurie tarnauja Hamm. Taip pat į minėjimą buvo atvykę kviesti vietiniai vokiečių spaudos atstovai ir vietinio MSO dalinio viršininkai — latviai.

Minėjimą atidarius, buvo pakviestas anksčiau tarnavęs MSO daliniuose I. Apyrubis tarti žodį. Savo kalboje jis perbėgo Lietuvos garbingą praeitį iki nelemtos unijos su Lenkija ir 1795 m. Lietuvos-Lenkijos padalijimą. Kvietė visus dar labiau su glausti gretas, nenuleisti rankų ir dirbti, kad tauta atgautų laisvę. Žuvę dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės pagerbti tylos minute.

Atvykę į minėjimą MSO dalinio latvių atstovai žodžiu palinkėjo neprarasti vilties ir tikėjimo. Minėjimas baigtas Tautos himnu.

Po to malonūs šeimininkai pavaišino užkandžiais ir gėrimais. Nebuvo užmirštos ir dainos.

Minėjimą ruošiant ir gražiai pravedant jį daug pasidarbavo lietuvių dalinio seniūnas J. Juraška, Paukštys ir visa eilė kitų.

Vasario 16 proga MSO lietuviai, tarnaują Vokietijoje prie anglų kariuomenės dalinių, paaukojo mūsų Vasario 16 gimnazijai patalpų statybos reikalams DM. 500.

SUKŪRĖ ŠEIMĄ

Stasys Pustelnikas atvyko į Vokietiją sukurti lietuviškos šeimos. Jam žygis pavyko rekordiniu laiku. Per vieną savaitę susirado sau žmoną ir susituokęs grįžo į Ameriką, Brockton, Mass.

Stasys Pustelnikas vedė Ingę-Uršulę Bartušaitytę, kuri 1959 metais atvyko iš Lietuvos ir su savo motina ir broliu gyveno Hannoveryje. Stasys pasiima visus į Ameriką gyventi.

LIETUVIŲ MĖNUO SODYBOJE

Šiais metais gaunamieji Sodyboje atostogautojų užsakymai taip grupuojasi, kad daugumas lietuvių užsisako atostogas liepos mėnesį. Todėl jeigu užsakymai ir toliau plauks tokia pat tvarka, tai numatoma visą liepos mėnesį padaryti **lietuvišku mėnesiu.** Atseit, visas liepos mėnesio savaites norima turėti jei ne visus, tai bent dauguma lietuvių vasarotojų.

Ypač daug lietuvių jau yra užsisakę Sodyboje atostogas antroje mėnesio pusėje, t.y. nuo liepos 15 dienos. Šiuo metu pirmauja Skotijos lietuviai — glasgoviečiai. Iš jų iki šiol atostogas jau tvirtai užsisakė p.p. Stankai, Mikalauskai, A. Vasiliauskas ir Juškevičienė. Yra vilčių, kad ir daugiau Skotijos lietuvių atvyks atostogauti į Lietuvių Sodybą. Bravo, glasgoviečiai!

Yra nemažas būrelis lietuvių ir iš kitų tolimesnių vietų, užsisakiusių atostogas Sodyboje. Iš viso iki šiol jau yra tvirtai užsakyta lietuvių 36 savaitiniai atostogautojai. Tik londoniškiai, kuriems Sodyba arčiausia, iki šiol dar beveik neatsiliepė (užsisakė tik 3).

Taigi būtų labai gera, kad visi lietuviai, kurie atostogų dar nėra užsisakę, taip pasitvarkytų, kad galėtų atvykti Sodybon liepos mėnesį. Tegu būna ne viena savaitė, o visas mėnuo Sodyboje lietuviškas.

Ta proga primintina, kad dar yra laisvų kambarių Velykų atostogoms. Kas norėtų jas praleisti Sodyboje, prašomi pasiskubinti užsisakyti.

Per Sekmines (gegužės 20-22 d.d.) šiais metais visi kambariai bus rezervuoti tik lietuviams. Taigi bus nemaža vietos iš toliau atvykusiems sustoti ir pernakvoti. Sekminės jau yra virtusios tradiciniu lietuvių suvažiavimu, ir tai jau yra gerai žinoma plačioje Sodybos apylinkėje. Daugelis anglų ir kitataučių nekartą yra reiškę nusistebėjimą dėl lietuvių pasiryžimo nors kartą metuose aplankyti savąją vietovę — Sodybą. Apie numatomą per Sekmines programą bus parašyta vėliau. **J. Lūža**

LIETUVA ITALŲ LŪPOSE

(Atkelta iš 1 psl.)

mininkas Salizzoni; buvęs Romos burmistras inž. Rebecchini; Romos Miesto Valdybos narys Pinto; Italijos Transliacijų užsieniui direktorius Dr. Bernabei; Vatikano aukštas pareigūnas grafas Sacchetti; princas Mario D'Annunzio, garsaus italų poeto brolis, ir kiti.

Iš užsienio gražią sveikinimo telegramą prisiuntė San Marino respublikos Užsienių Reikalų min. prof. F. Bigi.

Minėjimas buvo baigtas sugiedant Italijos himną.

KONCERTAS

Po oficialiosios dalies sekė lietuviškos muzikos koncertas, kurį meniškai išpildė smuikininkas U. Danneman, pianistas R. Reyes (brazilai) ir sopranas Albina Uknevičiūtė, Australijos lietuvaitė. Buvo išpildytos E. Aleksandravičiaus ir Šimučio kompozicijos smuikui bei Gailevičiaus, Jakubėno ir M. Petrausko sopranui.

PRIĖMIMAS

Jaukiame priėmime dalyvavo daug svečių, tarp kurių: J.E. P. Coussa, Rytų Kongregacijos Asesorius; lenkų Arkiv. Gawlina; Tivoli Vysk. Faveri, Vatikano Valst. Sekretoriatui atstovavo Mons. Balducci ir Komm. Belardi; be jų iš Sekretoriato buvo dar prelatai Maffei ir Marcinkus. Susirgusiam Arkiv. Bučko atstovavo prel. Marušyn. Buvo taip pat visa eilė kitų prelatų, Tautinių Kolegijų rektorių, aukštų dvasiškių, tarp kurių pažymėtinas Popiežiškosios Tarptautinės Marijos Akademijos pirmininkas T. Balic, OFM.

Italijos vyriausybei atstovavo Valstybės pasekretorius prie Ministerių Tarybos J.E. sen. Giovanni Giraudo. Pats min. pirmininkas Fanfani atsiprašė negalėsiąs dalyvauti, nes kaip tik tą dieną Italija minėjo pirmąjį šimtmetį nuo savo susivienijimo.

Iš diplomatų dalyvavo Ispanijos ambasadorius, Filipinų ambasadorius, Lenkijos ambasadorius prie Šv. Sosto Papee, Venezuelos ambasadorius, Lietuvos min. prie Šv. Sosto Girdvainis; JAV ambasados Pirmasis sekretorius, Airijos ambasados Generalinis sekretorius, Portugalijos ambasados Pirmasis sekretorius, Belgijos ambasados Pirmasis sekretorius, Lietuvos Pasiuntinybės prie Šv. Sosto sekretorius St. Lozoraitis jr.

Tarp kitų aukštų svečių paminėtini senatoriai Zotta e Lancellotti; generolai Guida ir Fortuna; Žemės Ūkio Ministerijos sekretorius Dr. Borello; Karo Ministerijos plk. Ercolani; Vidaus Reikalų Ministerijos pareigūnas Dr. Fiore; pulkininkai: Passerini e Passarelli; Ravenos policijos viršininkas Dr. Mastroianni; Romos Universiteto profesoriai Cerquellini, Belardo, Beridzė, Grossi, Di Girolamo. Be to, Italijos Kr. Dem. ir Liberalų partijų atstovai; Italijos Katalikų Akcijos atstovai; Pavergtųjų Tautų atstovai; didelė Sąjungos Tricolore Italiana delegacija, grafas Galeazzi, komendatoriai Failli, Grossi, Onfiani ir daugelis kitų.

Specialias registracijas padarė Italijos radijas ir Free Europe radijas. Italijos televizija svarbesnius minėjimo momentus perdavė vakare 11 val. tą pat dieną.

Italijos spauda niekad tiek nedavė straipsnių apie Lietuvą, kiek šiemet Neprikl. šventės proga. Dau įtakos turėjo specialus ELTA-Press biuletenis. Daugelis laikraščių, bibliotekų, leidyklų, mokslininkų, politikų ir dvasiškių paprašė šio biuletenio. Iš 2.000 egz. beliko tik vos keletas. **Roménas**

PAIEŠKOJIMAI

Paieškomi šie asmenys:

1. BUČINIKAS Jonas,
2. MIKALKĖNAS Stasys,
3. IVANAVIČIUS Jonas.

Smulkesnių žinių,ryšium su su šiuo paieškojimu, galima gauti Lietuvos Pasiuntinybėje: 17, Essex Villas, London, W.11.

NAUJAUSIOS KNYGOS

Spalis — Alma Mater — 1.16.8.

Vijeikis — Mano tėvų žemė Lietuva — albumas su pora tūkstančių nuotraukų — 2.11.0.

Alė Rūta — Motinos rankos — 1.9.4.

Gliauda — Šiksnosparnių sostas—0.18.6.

Narūnė — Jaunieji daigeliai — vaikams gražiai iliustruota — 0.10.0.

Dr. Tumėnienė—Vaiko sveikata — 0.9.6.

Raila — Tamsiausia prieš audrą—1.16.8.

Valgių gaminimas — iliustruota—2.14.0.

Danielius — Vaikų auklėjimas šeimoje — 0.10.6.

Šventas Dieve — maldaknygė — 1.5.8.

Alė Rūta — Trumpa diena — 1.9.4.

Ilgo grojimo plokštelės, liaudies dainos ir lengva šokių muzika, žemėlapiai.

Dar neatsiskaitę už XXI tomą Liet. Enciklopedijos prašau atsiskaityti; sekantis tomas nebus siunčiamas neapsimokėjusiems.

Rašyti: DAINORA, 49, Thornton Ave. London, W.4.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.

Redakcijos ir Administracijos adresas: **1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.**

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

Rimtas, turįs namą, gero būdo, 33 metų vyras ieško rimtos gyvenimo draugės. Rašyti tik rimtus laiškus su foto: 49, Thornton Ave., London, W.4.

PAIEŠKOJIMAI

BLAUZDŽIŪNAS Stasys, sūnus Vinco, ir KUŠNERAITIENĖ Agota, abu iš Vilkaviškio. Prašau pranešti šiuo adresu: 49, Thornton Ave., London, W.4.